

ექიმს ვადაგასული წამლის გამოწერისთვის
«კსკ» და «აპერსი»
 ღირებულების ათ პროცენტს უხდინან **12**

ქართული სინჯები
 პატიმრების ნაგების
 და დისკრიმინაციის
გუდად იქცა 10

კვლევა //

„ბრეინსტეპ“
 ერთმანეთს
 დასცხენს,
 ალანანიას კი
 პრემიერ-
 მინისტრად
ნიშნავენ 12

საზოგადოებრივ-პოლიტიკური გამოცემა

12 — 18 აპრილი, 2009 №25

საქართველო

& მსოფლიო www.geworld.net

გამომცემის თხოვნით ფასი | ღარი. ელ.ფოსტა: info@geworld.net

ალექსანდრე ჭაჭია:

სამართლებლო გადაჩენა საბარეო პოლიტიკური კურსის შეცვლაში

2-4

გინდა ზაფხული, გინდა ზამთარი სასიფათოა შეცვლთან თამაში

10-11

**შენ ის პიპინია არა ხარ, პორტარტურიდან
 საკუთარ ცხენს როგორ გამოასწარი?**

კვლევა //

8

რამაზ
 კლიშიაშვილი:
 აღმოსავლეთ
 კრუზის
 დაპარტახი
 დამნაშავე
 პიტლერი,
 სამხრეთ ოსეთის
 დაპარტახი —
 სანაქაშვილი

იპოვეთ 10 მსგავსება

ალექსანდრე ჭაჭია:

საქართველოს გადაჩენა საბერძნეთის პოლიტიკური კურსის შესვლაში

მხარში ვედვეტი; რამდენჯერ იხსენს რუსებს საქართველო საკუთარი სიცოცხლის ფასად, რამდენჯერ განიხილავს ქართველებმა საკუთარი სიცოცხლე გმირულად რუსეთისთვის და სადამდე მოვლეთ... ჩემი კითხვაა: რისთვის ეზიზღებათ ქართველებს რუსები და კიდევ რამდენ ხანს შეიძლება ამის მოთმენა?

7 აგვისტოს გაზეთ „არგუმენტი ი ფაქტი“ მკითხველთა შეკითხვებზე, ონლაინ რეჟიმში პასუხობდა ცნობილი ქართველი საზოგადო მოღვაწე ალექსანდრე ჭაჭია. შარშანდელი აგვისტოს მოვლენებისადმი მიძღვნილ კონფერენციას უძღვებოდა და მკითხველთა შეკითხვებს ახმოვანებდა გაზეთის ინტერნეტვერსიის მეშვეობით. ალექსანდრე ჭაჭია, სტუმრის მიმართ გაზეთის მკითხველთაგან უამრავი შეკითხვა შემოვიდა და, მიუხედავად სოლიდური ქრონომეტრაჟისა, ყველა მათგანზე პასუხის გაცემა ვერ მოხერხდა. „საქართველო და მსოფლიო“ უცვლელად გთავაზობთ „არგუმენტი ი ფაქტი“ მთელს გადმოქვეყნებულ ინტერვიუს, ხოლო შემდეგ ნომერში ექსკლუზიურად შემოგთავაზებთ ალექსანდრე ჭაჭიას პასუხებს იმ კითხვებზე, რომელთა კომენტარებაც კონფერენციის ფარგლებში ვერ მოხერხდა.

— ბატონო ალექსანდრე, მომავალში შესაძლებელია საქართველოს გაერთიანება აფხაზეთსა და სამხრეთ ოსეთთან? ეს ხალხები ხომ მეგობრულად და შეთანხმებულად ცხოვრობდნენ საბჭოთა პერიოდში; არის კეთილი ურთიერთობების აღდგენის შანსი, მათ შორის, რუსეთთანაც? ჩვენს საერთო კულტურაზე, იოსელიანის ფილმებზე, შესანიშნავ მხატვრებსა და მსახიობებზე ხომ ამდენი კარგი მოგონება გვაქვს (ირინა)...

რაღას მითიური ისოფლიო საზოგადოება დასეპარაბით. და ეს ყველაფერი სება დაბრუნების მექანიზმის აუხსნელად, ლოკალიზაციის დონეზე — დავიბრუნებთ და მოკრა.

— იმისათვის, რომ გაერთიანებაზე ვისაუბროთ, უნდა ვიცოდეთ, რა იგულისხმება ამაში. აფხაზეთისა და სამხრეთ ოსეთის საქართველოს შემადგენლობაში დაბრუნება ისე, როგორც ეს საბჭოთა პერიოდში იყო, დასრულებული ვარ, უკვე შეუძლებელია. სამსახიობოდ, ქართველი პოლიტიკოსები ყოველთვის აგვიანებენ. მგონია, რომ ეს გამიზნულად კეთდება, სხვაგვარად შეუძლებელია, აიხსნას, რაღაც უშეზღვევად ხელიდან ქართველი პოლიტიკოსები სისტემატურად ურთიერთობების აღდგენის მანქანაზე გადამოსწვრივ დაწყებული აფხაზეთის ომამდელი პერიოდის მთელს დაწყებული — წვრილმანებით დაიწყო, სისხლისღვრაში გადაიზარდა და რუსეთის მიერ აფხაზეთისა და სამხრეთ ოსეთის ალიარებად მივიდა.

საზოგადოების რაღაც ნაწილი ამას იხმენს. ასევე ისმენდა ის შევარდნაძის ცრუ განცხადებებს ნების განმავლობაში, რომ მალე დაბრუნდება აფხაზეთს, ერთი ან ორი წლის შემდეგ, მაგრამ როგორ, უცნობია. ხალხის ყურადღება რეალობიდან დაპირებებზე გადააქვთ. მთელი ამ წლების განმავლობაში ყველა ხელმისაწვდომი მეთოდით ვცდილობდი, ხელისუფლებასა და საზოგადოებამდე მიმეტანა, რომ არჩეული პოლიტიკური კურსი დამსუფთველია და მისი გაგრძელების შემთხვევაში ქვეყნის დაშლა გარდაუვალია, მაგრამ მოლაპარაკებების შედეგად და ნაწილობრივად რეალიზებულია. თუ განვარდებით, მხელისა ამასთან შეგუება, რადგან აფხაზეთი ჩემი სამშობლოა. ამიტომ ვთვლი, რომ უნდა ვიფიქროთ ახალ რეინტეგრაციულ პროექტზე არსებული რეალობის გათვალისწინებით. თუ განვარდებით უნდა ვიფიქროთ ახალ რეინტეგრაციულ პროექტზე არსებული რეალობის გათვალისწინებით. თუ განვარდებით უნდა ვიფიქროთ ახალ რეინტეგრაციულ პროექტზე არსებული რეალობის გათვალისწინებით.

აუპ დემოკრატიულს უნოდავს ისეთ ქვეყნებს, სადავ მხოლოდ კასნიჭაშია მხარტიველია აკლიათ

პოლიტიკური სიტუაცია. საქართველოს ხელისუფლების შესვლა. უნდა მოვიდნენ ადამიანები, რომლებიც სისხლი არ არიან გასვრილნი, რომლებიც არაღუანად აზროვნებენ და უყურებენ შატაბს,

კიდევ ორ მოს თხრის. ასე იქცევა ქართული ხელისუფლება. არ მჯერა, რომ ახალი პროექტი შესაძლებელია საქართველოს ახლანდელი ხელისუფლების პირობებში, იმიტომ, რომ ეს არის ადამიანების მარონეტული ჯგუფი, რომელიც ამ რეგიონში აშშ ინტერესების რეალიზებას კი ახორციელებს, მაგრამ თავი ისე იქვეყნის ინტერესებისას — არა. და ეს გრძელდება უკანასკნელი 15 წელიწადი. სააკაშვილის პოლიტიკა შევარდნაძის პოლიტიკის პირდაპირი გაგრძელებაა, მაგრამ ახალი რეინტეგრაციული პროექტის შემუშავების დაწყება დღესვეა აუცილებელი. დასაწყისისთვის ამ პროექტის ფარგლებში პუმანიტარული, ეკონომიკური ხასიათის ამოცანები უნდა გადაწყდეს, შემდეგ — პოლიტიკური. ამასთან, ამ ახალი პროექტის სუბიექტები უნდა იყვნენ რუსეთი, აფხაზეთი, საქართველო, სამხრეთ ოსეთი. შემდეგ ეს შეიძლება სხვა ქვეყნების ხარჯზე გაფართოვდეს. უფრო მეტიც, ეს პროექტი შესაძლოა, იმდენად ეფექტიური გახდეს, რომ სხვა მთელი რიგი კონფლიქტების, იგივე დნესტრისპირეთისა თუ ყარაბაღის, მოგვარების მაგალითად იქცევა. ქართველებმა საზოგადოებამ უნდა შეწყვიტოს მითითური გარე ძალების მოხმობა, სიმართლეს თვლი უნდა გაუსწოროს და რეალობით უნდა დაეყრდნობა. ჩვენი მთავარი ამოცანა აფხაზეთისა და სამხრეთ ოსეთის ტერიტორიებზე დევნილების დაბრუნება და მათთვის ნორმალური ცხოვრების უზრუნ-

ველყოფაა. დღეს ლოზუნგი აფხაზეთისა და სამხრეთ ოსეთის დაბრუნება კი არა, აფხაზეთისა და სამხრეთ ოსეთის ჩვენი დაბრუნება უნდა იყოს. ამის შემდეგ აუცილებელია ახალი ეროვნულ-სახელმწიფოებრივი პროექტის პირობებში ინტეგრაციის პროცესებზე გადასვლა. დარწმუნებული ვარ, რომ ეს გამომავალი ურთიერთდობისა და ურთიერთპატივისცემის დაბრუნება ძნელი საქმეა. ბევრი სისხლი დაიღვარა, პასუხისმგებლობა არავის უკისრია. შევარდნაძე მშვენივრად ატარებს დარჩენილ სიცოცხლეს აგარაკზე კონიაკის ჩაის სმით. და ეს სულაც არ არის შემაკვებელი ფაქტორი იმ პოლიტიკოსებისათვის ვინც დღესაც აპირებს საქართველოს ხალხის სისხლიან ავანტიურებში ჩაბმას.

როგორავს ეროვნული ინტეგრაციის რეალიზაციაში რეინტეგრაციული.

აი, ეს არ გვაქვს უკანასკნელი 15 წლის მანძილზე. ეს ქვეყნის განვითარებისთვის აუცილებელი ფაქტორია. ამით უნდა დავიწყეთ. თუ საქართველოში გვეყოლება ეროვნულად ორიენტირებული, საქართველოს შიგნით ქართველების მიერ ჩამოყალიბებული და არა ისევე გარედან დანიშნული ხელისუფლება, ის რუსეთის ხელისუფლებაა ორიენტირებული რეინტეგრაციული. რუსეთის სწორედ ამით აიხსნება ის, რომ ჩვენ 200 წელიწადზე მეტ ხანს მჭიდრო ურთიერთობებში ვიმყოფებოდით, ამიტომაც ეროვნულად ორიენტირებული ძალები ყოველთვის გამოჩნდებიან საერთო ენას.

ნაა მათი ავტორი? — როგორც წესი, ისინი ინტელიგენციის წარმომადგენლები არიან, რომელიც უფრო მეტად რუსულ კულტურაზე გაიზარდა. იმ ინტელიგენციისა, რომლის დამსახურებებაც სწორედ სსრ კავშირის წყალობით გახდა ცნობილი ფართო საზოგადოებისთვის. როცა ეს ადამიანები ამბობენ, რომ რუსებმა ჩვენ დაგვიშინეს, მაინტერესებს, რა მართლებზე დაყრდნობით ამტკიცებენ ამას. ნუთუ თავად იყვნენ დამონებულნი? მსგავსი ქვეყნების მიერ ინტელიგენციის დაავადებაა. რუსი ხალხის, რუსეთის ისტორიის, რუსეთის დიდი ისტორიული მოღვაწეების მიმართ არავისგან მსმენია იმდენი სიბინძურე და ცილისწამება, რამდენიც რუსეთის ინტელიგენციის წარმომადგენელთაგან. გადამსმლეთ ნებისმიერი გაზეთი, იქ იპოვით ინტელიგენტს, რომელიც ცდილობს, რაც შეიძლება მტკიცებულად ჩაინახოს რუსეთის წარსული. ვფიქრობ, ეს მათი თვისებაა, ვინც თავს ინტელიგენტად თვლის, ასეთ ადამიანებს რატომღაც ჰგონიათ, რომ, თუ კარგი რეჟისორები ან მსახიობები არიან, ისტორიაზეც შეუძლიათ ისაუბრონ, პოლიტიკაზეც, ხალხსაც ჭკუა დაარვიონ. ეს დაავადება აქვს ინტელიგენციას, განსაკუთრებით — პოსტსტატოთას, ამიტომაც განჩნდა მსგავსი სტატიები.

საქართველოში ხელისუფლება დასას უჩიხინავს ხალხს, რომ ეს ყველაფერი დროებითია, რომ აფხაზეთსა და სამხრეთ ოსეთს კალინ ვალე დავიბრუნებენ და რუსეთს აიკულავენ, უარყოს აღიარება. ისევ ვერკლება მითი, რომ აუპ ან

ურთიერთობათა აღდგენის პროცესი საქართველოში ნორმალური, ეროვნულად ორიენტირებული კალის ჩამოყალიბებით უნდა დაიწყოს, კალის, რომელიც უნდა დაიწყოს შექცება, რეალურად უნდა დაიწყოს შექცება.

ვფიქრობ, ნებისმიერი საკითხი უნდა განიხილოს, მაგრამ ამ დროს მოვლენის არსი მკაფიოდ უნდა განაალიზდეს. როგორც საბჭოთა ჯვ-

საქართველო

გზურთ, გაგზიხართ თქვენი მოსაზრებები? დაგზიხართ: 38-41-97, ან მოგზიხართ: info@geworld.net

რისკაცების საფლავების გადატანასთან დაკავშირებით ბალტიისპირეთში დღევანდენ, მოსკოვში ინტელიგენციის წარმომადგენლებმა მთელი რიგი მრისხანე განცხადებები გააკეთეს. მე მაშინ გავაუქმე სტალია, რომელიც რუსეთის ინტელიგენციას მიემართავდი: თქვენ რაღა გამოფოტოებთ?! რაც დღეს ახალი აღმოსავლეთის რეჟიმში დამოუკიდებელი სახელმწიფოებისგან, დასავლეთისა და შტატებისაგან გვემის — ეს ყველაფერი პირველად რუსეთის ინტელიგენციამ თქვა: რომ სსრკ და ფაშისტური გერმანია ერთი და იგივეა; რომ სტალინი და ჰიტლერი ტყუპი ძმები არიან; რომ ენკავედე და გესტაპო ერთი და იგივეა... ახლა რაღა აფოტოებთ? ახლახან ევროსაბჭომ მიიღო საზიზღარი განცხადება ჰიტლერის მხარისა და სტალინის მხარის განცხადებების შესახებ. ეს, უბრალოდ, უსინდისო განცხადებაა, ამიტომ ინტელიგენციის მხრიდან კვლავ გაისმა აღშფოთების შეახილები. მე ამან უფრო აღმაფოტოა. ეს ინტელიგენციები ამ საზიზღრობას ხომ 20 წლის განმავლობაში გაპყვიროდნენ. ბალტიისპირეთისა და პოლონეთის მოვლენებით კი მხოლოდ იმიტომ აღშფოთდნენ, რომ იცოდნენ, ამათ პუტინი აღაშფოტოა... ელცინის პერიოდი რომ ყოფილიყო, რუსეთის ინტელიგენციის ეს ნაწილი ევროპის ამ შეცხადებებს სიხარულის შეძახილებით შეხედებოდა.

— ქვეყნისთვის რაიმე გაკეთება მხოლოდ საქართველოს საგარეო პოლიტიკური კურსის შეცვლის შემთხვევაშია შესაძლებელი. მე ვესაუბრე შევარდნაძეს 1998 წელს. საუბრის შედეგად კი მივხვდი, რომ ამ ადამიანს არ შეუძლია და არ სურს, რაიმე შეცვალოს საგარეო პოლიტიკაში. არადა, მაშინ ხომ უკვე ნათელი იყო, რით შეიძლება ყველაფერი დასრულდეს?

აფხაზეთისა და სამხრეთ ოსეთის ნაცვალ საქართველოში თავსმოხვეული საგარეო პოლიტიკური კურსის გუნებრივი შედეგია. იაპონიის განხილვის საბაზისად რომელია იმისთვის არ დაუსვამთ, რომ ჭაჭიან ბაგრაძე იყოს და საგარეო ურთიერთობებში იყოს მხარდამხარებელი? ამათ რუსეთში რაიმე დასახლება იქნებოდა? ამათ რუსეთში რაიმე დასახლება იქნებოდა?

ეროვნული ტრადიციებითა და ინტერესებით. იმ ტერიტორიის მთლიანობა, რაც დღეისათვის დარჩა საქართველოსგან, დიდადა დამოკიდებული საქართველოს ხელისუფლების სომხეთსა და აზერბაიჯანთან დამოკიდებულებაზე და, რაც უნდა უცნაურად ჟღერდეს ქართველი პოლიტიკოსებისთვის, რუსეთთან ურთიერთობაზე. არის სხვა პრობლემური რეგიონებიც, მაგალითად, აჭარაში ძალზე ძლიერია თურქეთის ინტერესები და გავლენა. აჭარის ავტონომიის გარანტიორი სახელმწიფოა: თურქეთი და რუსეთი. თუ საქართველოს ახლანდელი ხელმძღვანელობა თავისი უნიჭობის ან უმადლეისი ინსტანციებიდან მიღებული მითითების გამო რუსეთთან მტრულ დამოკიდებულებას განაგრძობს, რუსეთი შესაძლოა, გამოვიდეს ყარსის ხელშეკრულებიდან და აღარ იყოს ამ ავტონომიის გარანტი. აჭარა თურქების სულაც რუსების დაუთმეს და არა — საქართველოს და მას დღემდე თავის ისტორიულ ტერიტორიად მიიჩნევენ. იქ ისლამი ძლიერდება. ეროვნულად ორიენტირებულ ქართულ ხელისუფლებას ეს უნდა აფიქრებდეს. უფრო მეტიც, ჩვენ ვსაუბრობთ კომპაქტურად დასახლებული ტერიტორიების პრობლემაზე — ისინი ყველა კავკასიის ხალხის წინამოდგენლები არიან, მაგრამ საქართველოს ხელისუფლებამ, შევარდნაძისგან მოყოლებული, დაიწყეს, რომ საქართველო კავკასიური ქვეყანაა. ხელისუფლების წარმომადგენელთა გამოსვლებს რომ მოუსმინოთ, იფიქრებთ, რომ საქართველო სადღაც მოხდა და რუსეთისა და სსრკ-ის შემთხვევით არსებობს. ჩვენ კი გარშემო მხოლოდ კავკასიელი ხალხები გვყავს. მათაგან რუსეთის და ინტერესებული მონაწილეობით; კავკასიის ყველა ხალხთან პოლიტიკური, კულტურული და ეკონომიკური ურთიერთობების აღდგენა აუცილებელია. საქართველოსადმი მათ კეთილმოსურნეობაზე ბევრად და დამოკიდებულია ქვეყნის კეთილდღეობა.

დღეს მთავარი ღოჯუნები აფხაზეთისა და სამხრეთ ოსეთის დაბრუნება კი არა, აფხაზეთსა და სამხრეთ ოსეთში ჩვენი დაბრუნება უნდა იყოს.

დღეს სოლიდარობას, რადგან შევარდნაძე საერთოდ არ თვლიდა საქართველოს წინააღმდეგ დასავლეთის დასახლებულ ხალხთან კავკასიელ ხალხთაგან ვინმესთან პქონოდა ურთიერთობა. მისთვის გაცილებით საინტერესო იყვნენ ცოცხალმკვდარი გენერალი, დანაფტალინებული ბეიკერი და ტკუაგამოცლილი ბეჟენსკი. სააკაშვილი ამასაც, როგორც სხვა ყველაფერში, თავისი მასწავლებლის ნაკვალევს გაჰყვება. ისინი მარონეტებად აქციეს, რომელთაც ამერიკელები მხოლოდ თავიანთი გეოპოლიტიკური ინტერესებისთვის იყენებენ, მათ კი თავი მართლა მსოფლიო კლასის ფიგურებად წარმოიდგინეს და ჩათვალეს, რომ ვიღაც კავკასიელი ხელმძღვანელობებთან ურთიერთობა არ ეკადრებოდა. ეს კი ჩვენთვის სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანია. დღეს საქართველოსთვის უმთავრესი საშიშროებაა: რუსეთთან ურთიერთობის აღდგენა; აფხაზეთთან და სამხრეთ ოსეთთან პირდაპირი დიალოგი რუსეთის და ინტერესებული მონაწილეობით; კავკასიის ყველა ხალხთან პოლიტიკური, კულტურული და ეკონომიკური ურთიერთობების აღდგენა აუცილებელია. საქართველოსადმი მათ კეთილმოსურნეობაზე ბევრად და დამოკიდებულია ქვეყნის კეთილდღეობა.

— ხომ არ თვლით, რომ ამიერკავკასია უბრალოდ რუსეთის კოლონია იყო და რუსეთის თავისი იმპერიული არსი არ აძლევს საშუალებას, თავი დაანებოს ამ ქვეყნებს? (არმენი)

— ამ შეკითხვის ავტორის სახელის მიხედვით თუ ვიმსჯელებთ, კითხვას სომეხი სვამს. უცნაურია სომხისგან ამის მოსმენა. საინტერესოა, რომელი სომხეთის კოლონიზება მოახდინა რუსეთმა — ერევნის სახანოსი? რუსეთმა ალღორძინა სომხეთის სახელმწიფოებრივი ფორმირების სახით. კი, რუსეთი უდავოდ იყო იმპერია, მაგრამ შეგვიძლია ვთქვათ, რომ რუსეთი ისეთი-

ვე იმპერიაა, როგორც, მაგალითად, ანგლოსაქსური? — არა. რუსეთი იმპერიის განსხვავებული სახეობაა. როდესაც შევინრობაზე ვსაუბრობთ, ისტორიული ანალოგების მოყვანა საჭიროა. ბრიტანული იმპერია — მომცრო კუნძული, რომელიც ნახევარ მსოფლიოს ფლობდა; იგივეა პორტუგალია, ესპანეთი, ჰოლანდია — სერიოზული დიდი იმპერიები ისტორიის სხვადასხვა პერიოდში. მათი ყველა კოლონია საკუთარი სახელმწიფოს საზღვრებიდან შორს იყო. რუსეთი ყოველთვის ფართოდ გრავირდა საკუთარი უსაფრთხოების უზრუნველსაყოფ ბუნებრივ ზღვრებამდე. როგორც კი ზღვრები აღმწედა და ხედავდა, რომ ამის იქით მის უსაფრთხოებას არაფერი ემუქრებოდა, ჩერდებოდა. რუსეთის ტერიტორიის მიღმა არ არსებობს არც ერთი ტერიტორია, რომლის კოლონიზაცია რუსეთმა მოახდინა და რომელიც იავარყა და გამოფიტა. ათი-ათი წელიწადი მუდამ იმპერიისთვის დაინტერესებული მონაწილეობით; კავკასიის ყველა ხალხთან პოლიტიკური, კულტურული და ეკონომიკური ურთიერთობების აღდგენა აუცილებელია. საქართველოსადმი მათ კეთილმოსურნეობაზე ბევრად და დამოკიდებულია ქვეყნის კეთილდღეობა.

დღეს სოლიდარობას, რადგან შევარდნაძე საერთოდ არ თვლიდა საქართველოს წინააღმდეგ დასავლეთის დასახლებულ ხალხთან კავკასიელ ხალხთაგან ვინმესთან პქონოდა ურთიერთობა. მისთვის გაცილებით საინტერესო იყვნენ ცოცხალმკვდარი გენერალი, დანაფტალინებული ბეიკერი და ტკუაგამოცლილი ბეჟენსკი. სააკაშვილი ამასაც, როგორც სხვა ყველაფერში, თავისი მასწავლებლის ნაკვალევს გაჰყვება. ისინი მარონეტებად აქციეს, რომელთაც ამერიკელები მხოლოდ თავიანთი გეოპოლიტიკური ინტერესებისთვის იყენებენ, მათ კი თავი მართლა მსოფლიო კლასის ფიგურებად წარმოიდგინეს და ჩათვალეს, რომ ვიღაც კავკასიელი ხელმძღვანელობებთან ურთიერთობა არ ეკადრებოდა. ეს კი ჩვენთვის სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანია. დღეს საქართველოსთვის უმთავრესი საშიშროებაა: რუსეთთან ურთიერთობის აღდგენა; აფხაზეთთან და სამხრეთ ოსეთთან პირდაპირი დიალოგი რუსეთის და ინტერესებული მონაწილეობით; კავკასიის ყველა ხალხთან პოლიტიკური, კულტურული და ეკონომიკური ურთიერთობების აღდგენა აუცილებელია. საქართველოსადმი მათ კეთილმოსურნეობაზე ბევრად და დამოკიდებულია ქვეყნის კეთილდღეობა.

დღეს სოლიდარობას, რადგან შევარდნაძე საერთოდ არ თვლიდა საქართველოს წინააღმდეგ დასავლეთის დასახლებულ ხალხთან კავკასიელ ხალხთაგან ვინმესთან პქონოდა ურთიერთობა. მისთვის გაცილებით საინტერესო იყვნენ ცოცხალმკვდარი გენერალი, დანაფტალინებული ბეიკერი და ტკუაგამოცლილი ბეჟენსკი. სააკაშვილი ამასაც, როგორც სხვა ყველაფერში, თავისი მასწავლებლის ნაკვალევს გაჰყვება. ისინი მარონეტებად აქციეს, რომელთაც ამერიკელები მხოლოდ თავიანთი გეოპოლიტიკური ინტერესებისთვის იყენებენ, მათ კი თავი მართლა მსოფლიო კლასის ფიგურებად წარმოიდგინეს და ჩათვალეს, რომ ვიღაც კავკასიელი ხელმძღვანელობებთან ურთიერთობა არ ეკადრებოდა. ეს კი ჩვენთვის სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანია. დღეს საქართველოსთვის უმთავრესი საშიშროებაა: რუსეთთან ურთიერთობის აღდგენა; აფხაზეთთან და სამხრეთ ოსეთთან პირდაპირი დიალოგი რუსეთის და ინტერესებული მონაწილეობით; კავკასიის ყველა ხალხთან პოლიტიკური, კულტურული და ეკონომიკური ურთიერთობების აღდგენა აუცილებელია. საქართველოსადმი მათ კეთილმოსურნეობაზე ბევრად და დამოკიდებულია ქვეყნის კეთილდღეობა.

ამჟამად საქართველოს პოლიტიკას კავკასიის არსებითი ხალხი არ უხსნადებს სოლიდარობას, არადა მათ კეთილმოსურნეობაზე ბევრად და დამოკიდებულია ქვეყნის კეთილდღეობა.

დასასრული მ-4 83.

გინდა ზაფხული, გინდა ზამთარი

როცა ოპოზიციის დემს, ხელისუფლების პაუზები შეუჩერებლად ლაპარაკობენ. ლაპარაკობენ კი არა, ისეთი საარტილერიო ცეცხლი გაგვიხსნენ, მეორე მსოფლიო ომში ბერლინის შტურმზე მეტი და უარესი. უმნიშვნელად მზემ და სალოცავმა კერპმა წინასწარჩვენო კამპანია დაიწყო და ამისთვის შესანიშნავად იყენებს ყველა მიზეზსა და უმიზეზობას.

ზინეზ იაქოშვილი: ასეთი ლიბერალი შეერთებულ შტატებს სჭირდება და ზოგჯერ მოსწონს კიდევ, მაგრამ ისინი პრობლემებს გარანტირებულად გვთავაზობენ

ხელისუფლების თვითგანდიდებისა და საკუთარი თავით ტკობის მანია უზარმაზარ თანხად უფლება საქართველოს მოსახლეობას. ტელეარხებს კი ბაირამობის დრო დაუდგა. „1 არხმა“ დღეს, როგორც არასდროს, გამართლა და თვისებრივად ახალი შინაარსი შესძინა თავის სიმბოლოს — ლოგოს, სტაბილური სტილიზებული კიტრის სახით რომ დაიმკვიდრა თავი ყუბანეიშვილის პერიოდში.

იქნებოდა ავანტიურისტული ნაბიჯი, რომელიც გააღიზიანებდა რუსებს და „ცხელ თავებს“ კიდევ უფრო გააცხელებდა. ამიტომ განაცხადა აშშ თავდაცვის მინისტრის თანაშემწის მოადგილემ რუსეთის, უკრაინისა და ევრაზიის საკითხებში სელესტა უოლანდერმა: „ამერიკის შეერთებულმა შტატებმა სააკაშვილის მოთხოვნაზე უარი თქვა“.

გაინტერესებთ, რატომ? „იმ შინაარსის მისაღებად, რომელზეც პრეზიდენტი საუბრობდა, საერთაშორისო მზად არის. მომავალში ჩვენ ამ საკითხს შეიძლება დავებრუნდეთ, მაგრამ აბსოლუტურად ცხადია, ამერიკის შეერთებულ შტატებს... არ მიაჩნია, რომ საქართველო ამგვარი შენაძენისთვის მზად არის“.

შეიძლება დავუბრუნდეთ, მაგრამ აბსოლუტურად ცხადია, ამერიკის შეერთებულ შტატებს... არ მიაჩნია, რომ საქართველო ამგვარი შენაძენისთვის მზად არის“. უფრო დიპლომატიურად ამის თქმა — ჯერ დაშოშმინდით და შემდეგ შეიძლება ამ საკითხს დავებრუნდეთ, ძველი წარმოსადგენია.

ახლა ისიც გავარკვიოთ, სად ლაპარაკა უოლანდერმა ამის შესახებ — სადმე კულუარებში თუ სერიოზული აუდიტორიის წინაშე?

Washington Post წერს, რომ ეს ჩინოვნიკი სიტყვით გამოვიდა აშშ საკანონმდებლო ორგანოში — კონგრესში ევროპაში საერთაშორისო ურთიერთობების საკითხების ქვეკომიტეტის მოსენანზე, რომელიც რუსეთთან ურთიერთობის „გადაღწერისთვის“ და პრეზიდენტ ბარაკ ობამას მოსკოვში ვიზიტსა და ვიცი-პრეზიდენტ ჯო ბაიდენის ქართულ-უკრაინულ ტურნეს მიეძღვნა.

უფრო პრინციპული და პირდაპირი იყო ამავე მოსენანზე დემოკრატი კონგრესმენის (მასაჩუსეტსიდან) **უილიამ დელაჰანის** გამოსვლა. მან განაცხადა, რომ **ალარ არის საქირი, ახვ კიდე უფრო ღრმად გაიხსნა საქართველოს სამხედრო ავიაბაზა.** „მე ძალიან შეშფოთებული ვარ იმით, რომ ამგვარად გვიყენებენ და კატეგორიულად ვენინალებდეთ საქართველოსთვის იარაღის მიყიდვას. თუ ჩვენ ამ **(რუსეთთან)** ურთიერთობის გადატვირთვას ვაპირებთ, რატომ ვამძაფრებთ ისედაც მყიფე სიტუაციას?“

მართლაც — რატომ? ეს კითხვა კიდევ ერთხელ და უფრო დიდი მასშტაბით გაისმა აშშ სახელმწიფო მდივნის თანაშემწის (ევროპისა და ევრაზიის საკითხებში) **ფილიპ გორდონის** გამოსვლაში, რომელიც მოკლედასე ყალიბდება: **რატომ უნდა ნიშნავდეს ამერიკის შეერთებული შტატების ნავსივრთი გაზარტვა ვაჭარში უკრაინისა და რუსეთის**

აუცილებელ დამარცხებას?! დავუმატოთ: **და პირიქით — რუსეთის გაზარტვა აშშ-ს სივრცის დამარცხებას?!**

მოძებნეთ ოქროს შუალედი ამ ანტაგონისტურ აზროვნების დასაძლევად, ბატონებო, და მსოფლიოც დაწყნარდება, სააკაშვილიც დაშოშმინდება და ჩვენც — საქართველოს მოქალაქეებს — რაღაც შეიძლება გვემელოს.

გშირილახე მკითხაობა — მიყვარს, არ მიყვარს

ჩვეულებრივ, პირიქითაა, პასუხს ეძებენ გვირილის ფურცლების მიყოლებითი მოწყვეტით — ვუყვარვარ? არ ვუყვარვარ? მაგრამ ხომ შეიძლება, საკუთარ გრძობებში გასარკვევად ადამიანმა ცოტა შეცვალოს ასეთი „მარჩეილობის“ ვექტორი?

ეტყობა, რთულ მდგომარეობაშია ვაშინგტონი, რომელიც თავისი მოკავშირეების მიმართ დამოკიდებულებაში იძულებულია, „გვირილის პრინციპი“ გამოიყენოს — ვარგა? არ ვარგა? რატომ?

ამიტომ, რომ ეს ლიდერები „რეალურად რთული ადამიანები არიან, რომლებიც არაერთგვაროვან პოლიტიკას აწარმოებენ... რომლე-

ბიც შეერთებულ შტატებს სჭირდება და ზოგჯერ მოსწონს კიდევ, მაგრამ ისინი პრობლემებს გარანტირებულად გვთავაზობენ“.

ზინეზ იაქოშვილი თავის პუბლიკაციაში **„ლიდერები, რომელთა სიყვარულიც ამერიკას არ სურს“**, ექვსი ასეთი ლიდერის პლუსმინუსიან პორტრეტებს გვიხატავს. მათ სათავეში მიხეილ სააკაშვილია, შემდეგ მოდიან ვიქტორ იუშენკო, უკრაინის პრეზიდენტი, სიღვიბურსკის კონი, იტალიის პრემიერ-მინისტრი, ასევე ალი ზარდარი, პაკისტანის პრეზიდენტი, ჰოსნი მუბარაკი, ევგენი ნეთანიასჰი, ისრაელის პრემიერ-მინისტრი.

მაშ, მოვწყვიტოთ სამარჩიელი გვირილის პირველი ფურცელი — მოსწონს შტატებს მიხეილ სააკაშვილი?

მოსწონს, რადგან „საკაშვილის დასავლური მიდრეკილებები აშკარაა, ეს ჩანს როგორც მისი პერსონალური ბიოგრაფიიდან, ასევე, მისი პოლიტიკიდანაც. მან განათლება აშშ-ში მიიღო სახელმწიფო დეპარტამენტის სტიპენდიით და კოლუმბიისა და ჯორჯ ვაშინგტონის უნივერსიტეტებში სამართალი შეისწავლა. 2003 წლიდან, ხელისუფლებაში მოსვლის დღიდან, სააკაშვილი საქართველოსთვის ევროკავშირსა და ნატოში

წევრობის მოპოვებას ცდილობდა. მან არსებითი ეკონომიკური რეფორმები განახორციელა, გადააქცია ყოფილი საბჭოთა რესპუბლიკა საფრთხედ რუსეთის ტრადიციული გავლენის სფეროსთვის, ის შარშან რუსეთთან ომობდა კიდევ აჯანყებულ რეგიონზე — სამხრეთ ოსეთზე კონტროლის მოსაპოვებლად. ძლიერი ანტირუსული და პროდემოკრატიული რიტორიკის გამო, ვაშინგტონმა ის სამხედრო წვრთნებითა და ალტურცილობით უზრუნველყო. თბილისში მოგზაურობის დროს ვიცი-პრეზიდენტმა **ჯო ბაიდენმა** სააკაშვილი დააინტერესა, რომ ამერიკის შეერთებული შტატები მის მხარდაჭერას განაგრძობს იმ ფონზეც კი, როცა ამერიკა რუსეთთან ურთიერთობის გაუმჯობესებას ცდილობს“.

ალიზანებს, რადგან „საკაშვილის მტკიცების მიუხედავად, რომ ის საქართველოსგან დემოკრატიულ სახელმწიფოს აკეთებს, განხორციელებული პოლიტიკური რეფორმების რიცხვი მწირია. 2007 წელს მიმდინარე მშვიდობიანი ანტისამთავრობო დემონსტრაციები ძალადობაში გადაიზარდა, როცა მან აქციის ჩასახშობად პოლიციას ცრემლსადენი გაზის და წყლის ჭავლის გამოყენება უბრძანა.

საერთაშორისო ტრანსპარანტობის ინდექსით, საქართველოს მთავრობა 180-დან 67-ე ადგილზე იყყოფა.

პრეზიდენტის ოფისი იმდენად ექსტრავაგანტულია (მიაცქიეთ ყურადღება ამ დეტალს, ბატონო გიგა, მიემართავთ გიგა ბათიაშვილს, რომელსაც ამ სასახლის პროექტის ავტორობა მოჰპარეს, დაუმახიფეს და სიმდიდრეზე გაიფიქრეს), რომელიც ისაკიჩ მეჯღანუაშვილის უგემოვნებო თავისმოქმელობადაც იქცევა, — პ.ს.), რომ ზოგიერთი მის „კალიგულას სასახლეს უწოდებენ. ამასთან, ანგარიშებში ნათქვამია, რომ შარშან რუსეთთან ომის პროვოცირებაში დიდია სააკაშვილის წილი, რასაც ასობით სიცოცხლე და აფხაზეთისა და სამხრეთ ოსეთის დაკარგვა მოჰყვა. ამერიკასთან მეგობრობით და საქართველოს ნატოში განკვეთების მხარდაჭერა რუსეთს განარისხებს“.

„საქართველოს იმედები დაიმსხრა, მაგრამ ქვეყანა ამაში საკუთარი თავის ბარდა მერაზის დაადანაშაულებს“

და აი, ლოგიკურად მივადეთ იმ აგვისტოს ომის წლისთვის, რომელიც ასეთი ზარზემით აღნიშნა ჩვენმა ხელისუფლებამ გასულ კვირას — 7 აგვისტოს.

რა გვეზიქება! გუინ დაიერი, სტატიის — „2008 წელს საქართველოს თავდასხმა რუსეთზე (!) ნატოს ვალდებულებას განათავისუფლებს“ — ავტორი მწარედ შენიშნავს:

„ერთი წლის წინათ, სწორედ ამ კვირაში საქართველომ რუსეთს შეუთხი. ეს გაღაფრებულია ბრძანებებსა და ნიშნავს მარცხისთვის იყო განმარტული...“

რა თქმა უნდა, საქართველოს პრეზიდენტის ასეთი სისულელის გაკეთება, უბრალოდ, არ შეეძლო, მაგრამ გააკეთა და დამარცხდა“.

დამარცხდაო! ჩვენ რის დამტკიცებას ვცდილობთ? „ბრძოლა გრძელდება!“ კი, უნდა ვიბრძოლოთ, უნდა მივალწიოთ ამ ეტაპზე თუნდაც აგვისტოს ომის შედეგად დაკარგული ტერიტორიების დაბრუნებას, მაგრამ არა „ბრიყვეული გადაწყვეტილების“ მეთოდით, რომელიც, როგორც სტატიის ავტორი შენიშნავს, „იგვიყვანა, რომ იამაიკა ამერიკას დასხმოდა თავს“.

ნატოში საქართველოს გაწევრების პრობლემას რომ ეხება, ავტორი ფრიად შემაშ-

ახვ-მ უარი თქვა საქართველოს ხელახალ შეინარაღებაზე

ასეთია პასუხი იმავე გაზეთში აშშ ვიცი-პრეზიდენტის **ჯო ბაიდენის** საქართველოში ვიზიტის წინ გამოქვეყნებულ სააკაშვილის თხოვნაზე, რომ „სურს, ვაშინგტონმა საქართველოს „თავდაცვითი“ (ეს სიტყვა ბრჭყალებში **Washington Post**-ის მიერაა ჩასმული!) შეიარაღება — ტანკანინაალმდეგო და საზენიტო მოწყობილობა მიანოდოს იმდომად, რომ რუსეთი კვლავ აპირებს საქართველოზე თავდასხმას“.

სამყაროსავით ძველი მტრის ხატის მოშვებება. პატივცემული მიხეილი თავის თხოვნას ასეთი არგუმენტით ამარტებს: „ამერიკული შეიარაღების მიღება ცხელ თავებს ახალი სამხედრო ავანტიურების წამოწყებამდე კარგად დაფიქრებას აიძულებს“.

დაფიქრდნენ ამერიკელები, მიიჩნიეს, რომ მიშასთვის სწორედ იარაღის მიწოდება

საქართველო

გზურთ, გაბრძნობით თქვენი მოსაზრებები? დაგზიარეთ: 38-41-97, ან მოგზიარეთ: info@geworld.net

საპროტესტო საპროტესტო საპროტესტო

გორი — ქართლის შუაგული — შუაგულ მოგი მოქცა

საინტერესოა, რომ პროტესტების შეტევების ბაქოსა და ერევნისთვის ნარდგენა ჩვენთვის კარგად ნაცნობ მთიურ ბრაიზას დაავალეს, რომელიც ყარაბაღის კონფლიქტის მონესრიგების ეუთოს მინსკის ჯგუფის თანათამაჯდომარეა ამერიკის მხრიდან. „კონფლიქტის ზონაში უნდა განლაგდეს საერთაშორისო სამშვიდობო ძალები, რომელთა შემადგენლობა მხარეებმა თავად უნდა განსაზღვრონ“, — განაცხადა ბრაიზამ. ამასთან, უზრუნველყოფილი უნდა იყოს კონფლიქტის ზონაში მცხოვრები მოსახლეობის უსაფრთხოება და რეფერენდუმის მოწყობამდე ჩამოყალიბდეს დროებითი სტატუსი. მთიანი ყარაბაღის კონფლიქტი გადაწყდება სამ ფაქტორზე: ლურ პრინციპზე დაყრდნობით; ტერიტორიული მთლიანობა, თვითგამორკვევა და ძალის გამოყენებლობა.

ფოტოებელ დასკვნას გვთავაზობს, რომელიც ასე ამკარად და ასეთი პირდაპირობით აქამდე არავის უთქვამს:

„თუ ისინი (საქართველო და უკრაინა) რუსეთთან რუს ბაიარაბუნ, ამ ქვეყნების დასვის არავითარი რისკი არ არის.“

მნიშვნელოვანია კიდევ ერთი საკითხი, რომელიც ამავე სტატიის შემადგენელია: მინიშნება, რომ სააკაშვილი თვითნებურად ვერ გადაწყვეტდა რუსეთის ნინალმდევა გალაშქრებას, გამოფრულია. ნერილი დამონებულა მოსკოვში საქართველოს ყოფილი ელჩის და სააკაშვილის ყოფილი მარჯვენა ხელის ეროსი კინმარიშვილის მიერ საქართველოს საპარლამენტო კომისიისთვის მიცემული ჩვენება, რომელიც სხელსუფლების ეს ყოფილი აქტივისტი დაბეჭდვით ამტკიცებს, რომ „2008 წლის პარილში ქართველმა ჩინოვნიკებმა მას უთხრეს, რომ გეგმავდნენ ომს აფხაზეთის დასაბრუნებლად და ამაზე მათ აშშ მთავრობის თანხმობა ჰქონდათ მიღებული.“

საკითხებში კრიტიკულ ლინგტონმა ომიდან რამდენიმე დღეში ასეთი დასკვნა გააკეთა: „საქართველოს იმელები დაიბსხვრა, მაგრამ ქვეყანა ამაში საკუთარი თავის გარდა ვერავის დაადანაშაულებს.“

ომის დაწყების წლისთავზეც, როგორც ჩანს, ეს დასკვნა უცვლელი რჩება, მაგრამ არც ადრე, არც ამ დღეებში არავის უნახავს ჩვენი პრეზიდენტი თავზე ნაცარდაყრილი, პატიებას სთხოვდეს ხალხს ასეთი შეცდომისა თუ დანაშაულის ჩადენისთვის.

საკაშვილის თავდაჯერებული პოზის შეურყეველობა, ეტყობა, მხოლოდ მისი პირადი ამბიციით არ არის ნაკარნახევი.

„ზარაკობამას მოსკოვის ვიზიტის კვალზე, როცა ატმოსფერო ჯერ კიდევ დამტკბარი იყო ახალი ეპოქის, ნდობისა და თანამშრომლობის შესახებ წარმოთქმული სიტყვებით, ბაიენი უკრაინასა და საქართველოში გაეშურა და სასტიკად დასცინა რუსეთს, როგორც ეკონომიკურ ხიზარს, რომელსაც მომავალი არ აქვს. თბილისში მან საქართველოს პარლამენტს განუცხადა, რომ აშშ საქართველოს არმიის „მოდერნიზებაში“ დახმარებას განაგრძობს და ვაშინგტონი მთლიანად უჭერს მხარს საქართველოს სწრაფვას ნატოში და თბილისის ალიანსის სტანდარტების მიღწევაში დაეხმარება. ამას მოსკოვიდან მრისხანე რეაქცია და ყველა იმ ქვეყნის ნინალმდევა, ვინც საქართველოს შეაიარაღებს, სანქციების დანესების მუქარა მოჰყვა“ (ალექსანდრე ქოქბანი, „ბაიენის და კლინტონის ბუნტი“).

„საქართველო მარტოხარისხოვანი თემა“

სულ ცოტა ხნის წინათ დასავლეთის პრესა აღნიშნავდა (სტეფან ვაგსტილი, იზაბელ გორსტი, „უფრო მკაცრი ძალა“), რომ „ახლა ბატონი სააკაშვილიც კი აღიარებს, რომ საქართველოს ნატოში სწრაფი განვრცების იმელები დაიბსხვრა. აშშ და ევროკავშირი მხარს უჭერენ საქართველოს ტერიტორიულ მთლიანობას და სამხრეთ ოსეთისა და აფხაზეთის დამოუკიდებლობას.“

ბის აღიარებზე უარს ამბობენ... თუმცა, დასავლეთი მოსკოვთან ურთიერთობის სერიოზულ გაფუჭებაზე ვერ მიდის. ფრანგების მიერ მხარდაჭერილი შენევის მოლაპარაკებები შეჩერებულია...“

ამ თემის ერთგვარ შეჯამებად, მგონი, გამოდგეს სებასტიან ბიკერიძის ნერილის („რუსეთი გამარჯვებული არ არის“) ერთი პასაჟი, რომელსაც აქვე მოვუხმობ:

„პატრიოტული სოლიდარობის დრო გავიდა, ახლა კრიტიკული კითხვები გაისმის როგორც ქვეყნის შიგნით, ასევე მის გარეთაც იმ სახელმწიფოების მხრიდან, ვისთან პარტნიორობაც საქართველოს პრეზიდენტისთვის სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანია“, — ამბობს შპე პალზახი (ბერლინი) მეცნიერებისა და პოლიტიკის ფონდის ექსპერტი ვაკაისის საკითხებში, — ა.ს.),

გაგრძელება სოლიდარობის დემონსტრირებას ადგილი აქვს დღეს საქართველოს და არა მისი კრედიტის — სააკაშვილის მიმართ.

ამას გარდა, საქართველოს ძირითადი მიზანი — ნატოში წევრობისთვის მიელო მაპი — შორეული მომავლისთვის გადაიდო. „საქართველოს მხრიდან ცხინვალზე თავდასხმა სისულელე იყო, მაგრამ ქვეყანა სუვერენულ სახელმწიფოდ რჩება, რომელსაც უფლება აქვს, თავად გადაწყვიტოს, რომელ კავშირში განეგრძება“, — აცხადებს პალზახი. იმისთვის, რომ ქვეყანა ნატოს სტანდარტებს მიუახლოვდეს, დრო სჭირდება. „საქართველოში სამართლებრივი სახელმწიფოებრიობის განვითარება დღემდე დიდ პრობლემას წარმოადგენს“, — ამბობს ადენაუერის ფონდის წარმომადგენელი კატი პლეტი. მის კოლეგას ფრიდრიხ ებერტის ფონდიდან მათთან იობელიუსს მიანიჩია, რომ საქართველო „დემოკრატიის დასავლური გაგებისგან ძალიან შორს“

დასა. ორივე ექსპერტი თანხმდება იმაზე, რომ საქართველოს ევროპასთან დაახლოების შანსი მხოლოდ დემოკრატიზაციაშია. ომმა ქვეყანაში რუსეთისადმი უნდობლობა კიდევ უფრო გაამძაფრა. საქართველოს გზა ნათელია: „საქართველოს აქვს ნატოში განკვერების პერსპექტივა და გარკვეული დროის შემდეგ მან შესაძლოა, მაპიც მიიღოს, თუკი აუცილებელ კრიტერიუმებს დააკმაყოფილებს“.

კიდევ: „რუსეთთან ომი საქართველოსთვის უბედურება იყო, მაგრამ მის პრეზიდენტს ამისთვის სერიოზული ფასი ჯერ არ გადაუხდია... ომამას მოსკოვურმა ვიზიტმა ნათლად აჩვენა, რომ შარშანდელი რუსეთ-საქართველოს ომი უვცდცივ ომს განაახლებს და ვერც ომამას ნინასარჩევნო დაპირებაზე — დღირუსულ-ამერიკული თანამშრომლობის კურსზე მოახდენს გავლენას. საქართველო მეორეხარისხოვანი თემაა“ (ჯონათან სტილი).

პირველ თქმას მოვიდეთ, ანუ დავეზრუნდეთ ოპოზიციას, რომელიც დღემს, როცა ხელისუფლების პაუბიცები ლაპარაკობენ. უცხოეთის პრესა წერს:

„ოპოზიციის ქუჩის საპროტესტო აქციები, რომლებიც გაზაფხულზე მიმდინარეობდა, უშედეგოდ დასრულდა, რადგან ოპოზიცია ვერ ახერხებს, ახალი, დღობით აღჭურვილი ლიდერის წარმოდგენას.“

საკაშვილი პირობას დებს, რომ ძალაუფლების ნაწილს დათმობს და მომავალ საპრეზიდენტო არჩევნებზე ხელი-სუფლებიდან ნაგა, მაგრამ ეს მხოლოდ 2013 წელს მოხდება.

ადამიანი, რომელიც ოცნებობდა, ისტორიაში შესუველო, როგორც ქვეყნის მეთაური, რომელმაც დასავლეთს კარი გაუხსნა, მოგონებებში იმ კაცად დარჩება, ვინც საქართველო საბედისწერო ომში ჩაითრია“.

სომეხობა და აკარბაიჯანელობა გავალბეს

სანამ უცხოურ პრესაში სააკაშვილის სახელს ყველა ბრუნვამი ატრილებენ, მის პოლიტიკას მწარედ აკრიტიკებენ, სანამ აშშ და ევროპის ქვეყნები საქართველოს ტერიტორიულ მთლიანობას სიტყვიერად მხარს უჭერენ და ჩვენი დღევანდლობის გამო შემოფოტებით იფარგლებიან, ჩვენს მეზობლებთან იგივე კონტინგენტი პრაქტიკულ ნაბიჯებს დგამს კონფლიქტის რეალურად მოსახერხებლად.

ამერიკის შეერთებულმა შტატებმა ბაქოსა და ერევნის შესთავაზა ყარაბაღის კონფლიქტის გადაწყვეტის საკუთარი ვარიანტი.

სომხეთს წინადადება მიეცა, უარი თქვას აზერბაიჯანის ყოფილი შვიდ რაიონზე, რომლებიც ყარაბაღის 1992-94 წლების ომის შედეგად მიიტაცა. მათგან ხუთი „დაუყოვნებლივ უნდა დაუბრუნდეს“ აზერბაიჯანს, დანარჩენი — „დროის განმავლობაში“, რაც ხუთ წლამდე შეიძლება გაინელოს.

სომხეთს არა ერთხელ განუცხადებია, რომ ყარაბაღმა თავისი ბედი თვითონ გადაწყვიტა და ერთ გოჯ მინსაც არ დათმობს. ბაქო კი პრინციპულად მოითხოვდა აგრესორის ალაგმვას და ახალი ომით იმუქრებოდა.

დაპირისპირებული მხარეების პოზიციების დასახლოებლად რუსეთის პრეზიდენტმა დიმიტრი მედვედევმა გადადგა ნაბიჯი. 2008 წლის ნოემბერში მისი წინადადებით სომხეთის პრეზიდენტმა სერჟ სარგსიანმა და აზერბაიჯანის პრეზიდენტმა ხელი მოაწერეს დეკლარაციას (მაიდენდორფის დეკლარაცია) ყარაბაღის კონფლიქტის მშვიდობიანი გზით გადაწყვეტის შესახებ. უკანასკნელი 18 წლის განმავლობაში ეს არის პირველი დოკუმენტი, რომელიც ორივე პრეზიდენტმა ხელი მოაწერა. მოსკოვსა და სანკტ-პეტერბურგში ბაქოსა და ერევნის წარმომადგენელთა შეხვედრების დროს მხარეთა პოზიციების ერთგვარი დაახლოება შეინიშნებოდა, თუმცა საბოლოო შეთანხმებამდე ჯერ შორია. მაგრამ სულ არაფერს ეს სჯობია. საქართველოს ხელისუფლებასავით არ ჯიუტობენ, რომლის პოლიტიკური კრეფი — ან ყველაფერი, ან არაფერი — იმდენად ნეგატიური შედეგის მომტანია, რომ არაფერს იქით თუ რამეა, იქა ვართ ჩარჩენილები.

მოკლედ, ვილაცას შეგნებული აქვს, რომ „ცეცხლთან თამაში“ დამლუპველია, ვილაც სულ ასანთის კოლოფის ძებნაშია... დაუმალოთ ცუდლუტებს ასანთი!

სამაზ სანაბლიკა

ყარაბაღი: გენოციდს ყველგან ერთი სახე აქვს

ნახაზის მორიბი ანსოზა,

2008 წლის აგვისტოს ტრაგიკული მოვლენების წლისთავზე ე.წ. დემოკრატიული დასავლეთის მიერ ცალსახად მხარდაჭერილი „ვარდოსანთა“ ხელისუფლების აგრესიული რიტორიკა ისევ თვალშისაცემი ხდება. ომგამოვლილი ქართველი საზოგადოება ხელისუფლებისგან ისევ მკაცრ და უკიდურესად რადიკალურ განცხადებებს ისმენს, როგორცაა „ჩვენ გავიმარჯვებთ“.

ვერ ვიტყვი, რომ ამ განცხადებების მიღმა მაინცდამაინც საომარი პროპაგანდა იმალება (თუნდაც იმიტომ, რომ სააკაშვილსა და მის გარემოცვას ამის უნარი აღარ შესწევს) და არც მრავალჭირნახული ქართველობისთვისაა მსგავსი დემაგოგია უცხო ხილი, მაგრამ ერთი რამ უდავოდ ცხადია — აგვისტოს ომის წლისთავი „ვარდოსანთათვის“ ერთობ ხელსაყრელი თარიღი აღმოჩნდა, რომ კიდევ ერთხელ მთელი ძალით დაეჭოქათ თავიანთი იდეურ-პროპაგანდისტული მანქანა.

უფრო მეტიც, ამ ავბედითი თარიღის პომპეზურად აღნიშვნამ ხელისუფლებას საშუალება მისცა, რომ საზოგადოების წინაშე „მედგარი“ სახით წარმდგარიყო და ხალხისთვის თვალში ნაცრის შეყრით შელახული იმიჯის რეაბილიტაცია მოეხდინა...

სხვა საკითხია, რამდენად მიაღწიეს ნაცვლებმა დასახულ მიზანს, მაგრამ ფაქტია, რომ 7 აგვისტოს სააკაშვილმა, ისევ და ისევ თავის გულის გასახარად, კიდევ ერთხელ იხილა ერთ მუშტად შეკრული ქართველობა... დიახ, სწორედ ერთიანი და ერთი სატკივარის ქვეშ თავმოყრილი ჩვენი ხალხი, რომელიც რუსეთის მიმართ აგრესიული რიტორიკის გაგრძელებითა და კიდევ უფრო გამძაფრებით სააკაშვილმა დიდი ხანია, ჯოჯოხეთში მოისროლა.

რომ რუსეთი მთელი მსოფლიოს კრიტიკის ქარცეცხლში მოექცა, ფაქტია, რომ დასავლეთის ანტირუსული განცხადებები მხოლოდ ცარიელი სიტყვებია და არანაირი კონკრეტული ქმედებები მას არ მოჰყვება...

მერე რა, რომ ამერიკის ვიცე-პრეზიდენტისა თუ სხვა მაღალჩინოსნების განცხადებები ერთობ ოპტიმისტურია? განა აგვისტოს ომამდე ნაკლებად გვიჭერდნენ მხარს იგივე პოლიტიკოსები? განა რუსეთის მიმართ ოდესმე კრიტიკა დაუშურებიათ „თეთრი სახლის“ მესვეურებს, მაგრამ რა მივიღეთ შედეგად? მხოლოდ ის, რომ ამ კრიტიკამ და შევლთანხმებამ საქართველო სამხედრო რიტორიკის ნოტაზე გადაართო და ტვინნალდრო „ვარდოსანებს“ სამხედრო მოქმედებებისკენ უბიძგა...

სწორედ იგივე გზას ადგას ამჯერადაც ჩვენი ხელისუფლება, რაც უნინარესად იმ ხმა-მაღალ ლოზუნგებში გამოიხატება, რომლებიც ბოლო რამდენიმე კვირის მანძილზე წამდაუნუმ ტრიალებს სახელისუფლებო არხებზე. ეს ლოზუნგებია: „ჩვენ გავიმარჯვებთ“, „ბრძოლა გრძელდება“, „ხმალი ავლესოთ, ქართველებო“ და ა.შ. ამას დავუმატოთ შეიარაღების მოდერნიზების გამაღებელი პროპაგანდა და ჯარისკაცების კომენტარები „ჩვენი ბრძოლა ანი იწყება“, თამამად შეიძლება, საომარ რიტორიკადაც ჩავთვალოთ...

ერთადერთი მიზეზი, რის გამოც ამ რიტორიკას რუსეთ-საქართველოს ურთიერთობის კიდევ უფრო გამწვანება არ მოსდევს, ის არის, რომ

ამ ეტაპზე კრემლის ინტერესები არ შედის საქართველოს ურთიერთობის კიდევ უფრო გამწვანებაში

ერთადერთი მიზეზი, რის გამოც ამ რიტორიკას რუსეთ-საქართველოს ურთიერთობის კიდევ უფრო გამწვანება არ მოსდევს, ის არის, რომ

თქვენი არ ვიცი და ჩემთვის, ცოტა არ იყოს, ძნელად წარმოსადგენია, რომ ამას ჩვენი „სამჭკუაშვილი“ ხელისუფლება ვერ ხვდებოდეს, მაგრამ ჩანს, ამერიკისგან თანადგომისა და სიტყვიერი მხარდაჭერის საფასური სააკაშვილის სწორედ ამგვარი ნინდაუხედავი ნაბიჯებია, რომლებიც საქართველოს სახელმწიფოებრივი ინტერესებისთვის უაღრესად საშიში საფრთხის შემცველი, ვაშინგტონისთვის კი კრემლის წინააღმდეგ მიმართული ნიკიტა, მაგრამ მაინც გარკვეული მნიშვნელობის მქონე დიპლომატიური ზემოქმედების ბერკეტი...

ანუ (აგვისტოს) ომის ახალი რიტორიკა

გაიხსენეთ, რა განცხადებებს აკეთებდა პატრიარქული პრეზიდენტი აგვისტოს ომის წლისთავის დღეს — აქიორა, ოპოზიციური მოძრაობა ჩაცხრა, ხალხი იმედგაცრუებულია და ყველაფერს დამოკიდებულს; 7 აგვისტოს სატელევიზიო გამოსვლებში ყველაზე ბრიყვული მოსაზრებების გამომთქმასაც არ მოერიდა. მაგალითად, ერთ-ერთი საინფორმაციო საშუალებებისთვის (მეგობრულად არ ვაკონკრეტებ) მიცემულ ინტერვიუში თქვა: „ნეტარ არიან მორწმუნენი, ამ შემთხვევაში, ვისაც სჯერა, რომ ერთმორწმუნეობა არის ის მოტივი, რომელიც რუსებს ამოძრავებთ“... მოგვიანებით კი ამავე ინტერვიუში დასძინა: „მე რომ მეფრო დავსაჯავ ჩემს პიროვნებაშია პრობლემა, გარწმუნებთ, ყოყმანის გარეშე, დემეტრე თავდადებული ვიქნები, რომელიც გამოცხადდა ურდოში და თავი შეუშვირა მონოლოლა ნაჯახს, ჩემი ფეხით ჩავიდოდი მისკოვში ან ჩემი თვითმფრინავით და ჩავაბარებდი სხეულის იმ ნაწილებს, რომლებზეც პუტინი ნადარობს, თუ ამაში გაიცვლება ბოდა ჩვენი ტერიტორიული მთლიანობა და მომავლის დაცულობა“...

განა იგივე შინაარსის განცხადებებს არ აკეთებდა „ჩვენი ბელადი“ აგვისტოს ომის დროს, როცა ქართველი ბიჭები ცხინვალში იხრებოდნენ, როცა მონინაღმდეგის არმია კონფლიქტის ზონიდან ქვეყნის სხვა რეგიონებშიც შემოვიდა და დასავლეთი და აღმოსავლეთი საქართველო სრულიად მოსწყვიტა ერთმანეთს?!

განა სააკაშვილი არ იყო ის „თავდადებული გმირი“, რომელიც ცხინვალში ვითომ სიტუაციის გასარკვევად შესული შემინებული კურდღელივით რომ გამოიხრებოდა უკან?!

დიახ, სწორედ სააკაშვილი იყო და ეს კარგად ახსოვს საზოგადოებას. არავის დაინწყებია ბატონი პრეზიდენტის და მაშინდელი გამობრძელები და განცხადებები, რომლებიც არა თუ სიტუაციის განმუხტვას ისახავდა მიზნად, არამედ კიდევ უფრო ამწვავებდა და ათმაგვად აგრესიულს ხდიდა ჩვენი ჩრდილოელი მეზობლის ისედაც აგრესიული მოქმედების საქართველოს წინააღმდეგ...

დიახ, სწორედ სააკაშვილი იყო და ეს კარგად ახსოვს საზოგადოებას. არავის დაინწყებია ბატონი პრეზიდენტის და მაშინდელი გამობრძელები და განცხადებები, რომლებიც არა თუ სიტუაციის განმუხტვას ისახავდა მიზნად, არამედ კიდევ უფრო ამწვავებდა და ათმაგვად აგრესიულს ხდიდა ჩვენი ჩრდილოელი მეზობლის ისედაც აგრესიული მოქმედების საქართველოს წინააღმდეგ...

დიახ, სწორედ სააკაშვილი იყო და ეს კარგად ახსოვს საზოგადოებას. არავის დაინწყებია ბატონი პრეზიდენტის და მაშინდელი გამობრძელები და განცხადებები, რომლებიც არა თუ სიტუაციის განმუხტვას ისახავდა მიზნად, არამედ კიდევ უფრო ამწვავებდა და ათმაგვად აგრესიულს ხდიდა ჩვენი ჩრდილოელი მეზობლის ისედაც აგრესიული მოქმედების საქართველოს წინააღმდეგ...

სხვათაშორის, მონოლოლა ძლიერად იმპერიალის საფრთხის ქვეშ მყოფ დემეტრე მეორესაც შეეძლო, დასავლეთისთვის დახმარება ეთხოვა, სხვა თუ არაფერი, ევროპის

პატივცემულ სააკაშვილს, ალბათ, არც უფიქრია იმაზე, თუ რად დაუჯდა კატასტროფის ზღვრამდე მისულ საქართველოს მისი ბრიყვული განცხადებები; სამწუხაროდ, არც დღეს ეტყობა მას და მის გარემოცვას, რომ აგვისტოს ტრაგედიაზე გავკვირდეთ მიაღწიანათ...

სხვათაშორის, მონოლოლა ძლიერად იმპერიალის საფრთხის ქვეშ მყოფ დემეტრე მეორესაც შეეძლო, დასავლეთისთვის დახმარება ეთხოვა, სხვა თუ არაფერი, ევროპის

სხვათაშორის, მონოლოლა ძლიერად იმპერიალის საფრთხის ქვეშ მყოფ დემეტრე მეორესაც შეეძლო, დასავლეთისთვის დახმარება ეთხოვა, სხვა თუ არაფერი, ევროპის

სხვათაშორის, მონოლოლა ძლიერად იმპერიალის საფრთხის ქვეშ მყოფ დემეტრე მეორესაც შეეძლო, დასავლეთისთვის დახმარება ეთხოვა, სხვა თუ არაფერი, ევროპის

ახმ-ბრეში, ბუნებრივად, ბაზრისი —

აერიკული დემოკრატიის ქვაკუთხედი

საკრო გზდა ახალი ხრობა აერიკელის სამხედრო დანაშაულებათა შესახებ

ავლანთში ამერიკულ ბაზა ბაგრამზე განთავსებული ციხის ყოფილი პატიმრებმა თქვეს, რომ მათ სცემდნენ, არ აძინებდნენ და ძალადობით ემუქრებოდნენ, — გადმოსცემს BBC ყოფილი 27 ტყვეს ნაამბობზე დაყრდნობით. ისინი ეჭვმიტანილები იყვნენ ტერორისტულ ორგანიზაცია ალ-ქაიდასა და თალიბანთან კავშირში. მათთვის ბრალი არ წაუყენებიათ, ზოგიერთ ყოფილ ტყვეს მოგვიანებით ბოდიში მოუხადეს.

ბაგრამის 27 ტყვედან მხოლოდ ორმა განაცხადა, რომ მათ კარგად ექცეოდნენ. დანარჩენების ჩვენებები შეეხებოდა სასტიკ მოპყრობას, სტრესული სიტუაციების, სიცხის ან სიცივის, უჭიჭლად ხმა-მალალი ხმაურის გამოყენებას. დაკავებულებს, მათი თქმით, მდებარეობის სქესის ჯარისკაცების თანდასწრებით გამოიყენებდნენ აიძულდნენ. ზოგიერთ მათგანს იარაღს ადებდნენ და სროლით ემუქრებოდნენ, — განაგრძობს ყოფილი ტყვე. „ისინი ცხვირს გვეტყვიან, თქვენ რომ ცხოველს არ მოექცევით, რომ აღარაფერი ვეძებთ ადამიანებზე“ — ამბობს ერთი მათგანი. „ზამთარში ცივ წყალს გვასხამდნენ, ზაფხულში — ცხელს, ძალდებს გვიყვებდნენ. თოფს ან პისტოლეტს თავზე გვაბეჭდდნენ და მოკვლით გვემუქრებოდნენ“, — ჰყვება იგი. მისი სიტყვებით, დაკითხვის წინ ტყვეებისთვის გასკუთვნილ წყალში ან წვენში საძილე საშუალებებს ურევდნენ.

ხელისუფლებაში აშშ ახალი პრეზიდენტის ბარაკ ობამას მოსვლის შემდეგ დაიწყო ყოფილი ადმინისტრაციის დროს ამერიკელი სპეცსამხაზურების თანამშრომელთა მიერ დაკავებული მიმართ სასტიკი მოპყრობისა და ნამების ფაქტების ამსახველი დოკუმენტების გამოქვეყნება, თუმცა, როგორც საერთაშორისო უფლებათა დამცველი ორგანიზაცია „საერთაშორისო ამნისტია“ არწმუნება, აშშ ადმინისტრაციამ მკვეთრად შეცვალა პოლიტიკა და გაკვალული გზით წავიდა, შეაჩერა რა ფოტოების გამოქვეყნება, რომლებზეც ასახული იყო ერაყსა და ავღანეთში ამერიკის ტყვეთა დამცირება. „ინფორმაციის თავისუფლების შესახებ“ კანონის თანახმად, სასამართლო პროცესის შემდეგ ეს ფოტოები 2009 წლის 28 მაისამდე უნდა გამოქვეყნებულიყო.

ამერიკის სამოქალაქო თავისუფლების დაცვის კავშირმა სარჩელი 2004 წელს შეიტანა. შედეგად ნიუ-იორკის საოლქო მოსამართლემ ელიზა ტელერმა სტანის 2006 წლის ივნისში მთავრობა 21 ფოტოს გამოქვეყნებაში დაადანაშაულა, რომლებზეც ასახული იყო ერაყსა და ავღანეთში დაკავებულნი და ახალი სასტიკი მოპყრობა.

მიუხედავად ამისა, 13 მაისს იუსტიციის სამინისტრომ მოსამართლე ჰელერსტაინს წყევლა გაასაჩივრებდა, რომ ადმინისტრაციამ შეცვალა თავისი გადაწყვეტილება განმარტა. ფოტოების გამოქვეყნებას, მისი თქმით, უდავოდ მოჰყვებოდა განმარტებული კული განმარტებული ფოტოების გამოქვეყნება, რაც ჩვენს ჯარისკაცებს სერიოზული საფრთხის ქვეშ დააყენებდა. როგორც ჩანს, სწორედ ეს იყო გადამწყვეტი არგუმენტი პოლიტიკის შეცვლის სასარგებლოდ. აშშ შეიარაღებული ძალების პრესსამსახურის მტკიცებით, „შეფოთებული სარდლობის მხრიდან ენერჯული ბუნდოანობა აიძულა პრეზიდენტს, საერთაშორისო დასაცავის მიზნით შეეცვალა“. განსაკუთრებით „ენაჭრატა“ იყო ერთი აშშ ძალების სარდლობის მხრიდან ენერჯული ბუნდოანობა აიძულა პრეზიდენტს, საერთაშორისო დასაცავის მიზნით შეეცვალა“. განსაკუთრებით „ენაჭრატა“ იყო ერთი აშშ ძალების სარდლობის მხრიდან ენერჯული ბუნდოანობა აიძულა პრეზიდენტს, საერთაშორისო დასაცავის მიზნით შეეცვალა“.

„საერთაშორისო ამნისტიის“ ირწმუნება, რომ ამ ფრონტზე სხვებზე მეტად ისინი გაიჭარბნენ, რომელნიც ხმამაღლა გამოთქვამდნენ თავიანთ ზიზღს ადამიანის უფლებების მიმართ. ერთ-ერთი ასეთი მთავრობა ამერიკულია. აშშ პოლიტიკა სხვა ქვეყნების საქციელსაც ასვამს დას, როცა იმათ ამშვიდებს, ვისთვისაც ადამიანების ნამება ჩვეულ საქმედაა ქვეული. 100-ზე მეტი ჩანანერის (რომლებიც შესაძლოა, ცხს საიდუმლო ციხეებში ნამებისა და სასტიკი მოპყრობის მტკიცებულებები ყოფილიყო) განადგურების ფაქტი იმაზე მეტყველებს, რომ აუცილებელია, სასწრაფოდ შეიქმნას სრულიად დამოუკიდებელი კომისია ადამიანის უფლებათა დარღვევის გამოსაძიებლად, რომელიც ამერიკამ „ტერორიზმთან ბრძოლის“ სახელით ჩაიდინა, — აცხადებს „საერთაშორისო ამნისტიის“.

„პრეზიდენტ ობამას ინიციატივა, რომელიც საიდუმლო დოკუმენტების შეწყვეტის იყო მიმართული, ასევე მისი რწმუნებები, რომ აშშ უარს იტყვის ნამების გამოყენებაზე, უდავოდ იმდემომტკიცებია, — განაცხადა სიუზან ლიმ, ჩრდილოეთ და სამხრეთ ამერიკის რეგიონული პროგრამის დირექტორმა, — მამვე დროს, ჩანანერების განადგურება საგანგაშო სიგნალია, რომლის უყურადღებოდ დატოვებაც არ შეიძლება. ეს სიგნალი მიუთითებს პასუხისმგებლობის სატირთად არასაკმარის მზადყოფნაზე. გამოძიება დეტალურად უნდა ჩატარდეს. ნამების შემსრულებლებთან ერთად პასუხისმგებლობის პირებიც უნდა მიეცნენ, ვინც უშუალოდ გასცემდა ბრძანებებს ნამების გამოყენებაზე“.

„ნამების დასრულება შესაძლებელია მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ნათლად დავანახებთ ყველას, რომ მსგავსი მოპყრობა დაუშვებელია როგორც სამართლებრივ სფეროში, ისე პოლიტიკაში და რომ დამნაშავეები პასუხისმგებლობას იმერებენ, მიუხედავად იმისა, სად, რა ვითარებაში და ვის მიმართ გამოიყენეს ნამება“, — განაცხადა სიუზან ლიმ.

„საერთაშორისო ამნისტიის“ ეს განცხადება მოჰყვია ინფორმაციას, რომლის თანახმადაც, ანს სხვა ადამიანის ნამებასა და დამცირებას უკრძალავს, თანდათან ქრება. „ტერორიზმთან ომის ამოფარებულ“ მთავრობა არა მხოლოდ მიმართავს ნამებას, არამედ იმის დამტკიცებაც ცდილობს, რომ ეს აუცილებელი და გამართებული ზომებია. როგორც ცნობილია, ცხს ნამების სხვა მეთოდებსაც იყენებდა. დაკავებულები, რომელთა დაკითხვასაც ვიდეოფირზე აფიქსირებდნენ, ძალადობრივი დაკითხვის მსხვერპლი იყვნენ, რაც, საერთაშორისო სამართლის მიხედვით, ასევე, სისხლის სამართლის დანაშაულია. მტკიცებულებების დაფარვა თავისთავად დასჯადი ქმედებაა. როგორც ცნობილია, ცხს-ს ხელმძღვანელმა, გენერალმა მაიკლ ჰილენმა ალიარა ჩანანერების განადგურების ფაქტიცხადა, რომ ჩანანერები 2005 წელს განადგურეს ინფორმაციის გაფორმების თვითად აცილების მიზნით. წინააღმდეგ შემთხვევაში, ცხს-ს აგენტები, შესაძლოა, დაზარალებულიყვნენ „ალ-ქაიდასა და მისი მომხრეების მხრიდან მიღებული საპასუხო ზომების შედეგად“.

შეგეგვან ჩემსუნაყვე

„დღესდღეობით ქრისტიანობის, ისლამის, იუდაიზმის, ნებისმიერი სხვა რელიგიის წინააღმდეგ ბრძოლა სეკულარული მსოფლმხედველობიდან მომდინარეობს. სწორედ მას სურს ამა თუ იმ რელიგიის დამახინჯება, მისი სასაცილოდ წარმოჩენა, ამისთვის კი მორალურად და ფინანსურად ეხმარება ანტირელიგიურ პროექტებს“, — განაცხადა მოსკოვის საპატრიარქოს საგარეო საეკლესიო კავშირების განყოფილების თავმჯდომარის მოადგილემ პროტოიერეი გიორგი რიაბისმა. ამას შეიძლება დავუმატოთ, რომ უფრო ხშირად ასეთი პროექტები უმადლეს დონეზე პოულობს მხარდაჭერას. ასე მაგალითად: საფრანგეთის პრეზიდენტმა ნიკოლა სარკოზიმ პარლამენტის წინაშე სიტყვით გამოსვლისას განაცხადა, რომ ჩადრი — ესაა ქალის დამცირებისა და დამონების სიმბოლო და არა რელიგიური აუცილებლობა. „ამას არაფერი აქვს საერთო იმასთან, როგორც საფრანგეთში ესმით ქალის ღირსება. ჩადრი არაა რელიგიური სიმბოლო. ეს საკუთარ სურვილებზე უარის თქმის სიმბოლოა. ჩვენ ვერ შევგუებით, რომ ჩვენს ქვეყანაში იყვნენ ქალები, რომელნიც მოქცეულნი არიან ბადის როგორც ციხის გისოსებს მიღმა და მოწყვეტილნი არიან სოციალურ ცხოვრებას“, — განაცხადა საფრანგეთის ლიდერმა.

შვეიცარიაში ისლამის შემსწავლელი ჯგუფის პრეზიდენტის სტეფან ლატონის შვეიცარიის საინფორმაციო სააგენტოს კორესპონდენტთან განცხადებით, მიუხედავად იმისა, რომ საფრანგეთში არცთუ ისე ბევრი ქალი ატარებს ფარანჯას, „მათი რიცხვი იზრდება“. ასეთივე სიტუაცია აღწერა ექსპერტმა შვეიცარიაში, ოლონდ ალნიშნა, რომ ვინაიდან შვეიცარიაში მუსლიმანთა ძირითადი ნაკადი ბალკანეთიდან მოდის, სადაც ბოლო დროს საფალისტურტი ტენდენციები ძლიერდება, შეიძლება ვივარაუდოთ, რომ ფარანჯები აქაც გამომჩნდება.

ნებისმიერ შემთხვევაში, ფარანჯის ტარებაზე დისკუსია სასარგებლოა, — თვლის ექსპერტი. „ფარანჯა მათი გამოწვევაა, ვინც მას ხედავს. ეს ყურანის ტექსტის სიტყვა-სიტყვით აღქმის შედეგია, რომელიც ქალის საკუთარი სხეულის მთლიანად დაფარვისკენ მოუწოდებს“. ლატონი მთლიანად იზიარებს სარკოზის პოზიციას, რომ „ფარანჯა რელიგიის პრობლემაა კი არა, ქალის ღირსების პრობლემაა“ და ამბობს, რომ აუცილებელია მისი ტარების აკრძალვა შვეიცარიაშიც, სადაც, საფრანგეთისგან განსხვავებით, სასწავლო დაწესებულებებში ჰიჯაბის ტარება ნებადართულია.

უდავოდ, პრეზიდენტის პოზიცია გასაგებია და მისაბალანსებული იქნებოდა, საუბარი რომ იძულებული წესით ჩადრის ტარებაზე ყოფილიყო, მაგრამ აღნიშნავთ, რომ ამ შემთხვევაში საქმე ეხებოდა საფრანგეთის მოქალაქე მუსლიმანი ქალებისა და ცხოვრების უფლების მქონე იმიგრანტების მიერ ჩადრის ნებაყოფლობით ტარებას. სარკოზის ინტერპრეტაციები მისი პირადი საქმეა (თუმცა, ვგონებ, ცოტა მეტი პატივისცემა მართებდა საფრანგეთის რიცხოვნობით მეორე რელიგიის წარმომადგენელთა ტრადიციების მიმართ), მაგრამ რა უფლებები უკრძალავს ვინმეს ისეთი ტანსაცმლის ტარებას, როგორც თავად თვლის საჭიროდ და, თანაც, ამ სამოსით საერთო ღირებულებებს არ აყენებს შეურაცხყოფას? ეჭვი არავის ეპარება, ჩადრი რომ არა მორწმუნე ხალხს, არამედ რომელიმე სუბკულტურის წარმომადგენლებს რომ ეტარებინათ, სარკოზი ერთ სიტყვასაც არ იტყობდა. თანაც, მთავრობამ უკვე განაცხადა სპეციალური კანონის მიღების თაობაზე, ხოლო პარლამენტარებმა — პრობლემის შემსწავლელი კომისიის შექმნის შესახებ. სარკოზი დარწმუნებულია, რომ ჩადრის აკრძალვა აუცილებელია ქალთა თავისუფლების უზრუნველსაყოფად. აღსანიშნავია, რომ ქალებს აზრს არავინ ვეითხება, სწორედ ისე, როგორც ბოლშევიკები.

შეგახსენებთ, რომ 5 წლის წინათ საფრანგეთის სკოლებში აკრძალეს ჰიჯაბის (თავსაბურავის) ტარება, რამაც საფრანგეთის ხუთმლლიონიან მუსლიმანურ ერთობაში პროტესტების ტალღა გამოიწვია. პროტესტს, ძირითადად, ქალები გამოთქვამდნენ. გასულ შემოდგომაზე საფრანგეთის ხელისუფლებამ მოქალაქეობის მინიჭებაზე უარი უთხრა ქალს იმის საფუძველზე, რომ იგი ე. წ. „ბურკას“ (იგივე ფარანჯა, ჩადრს) ატარებდა. ადრე მსგავსი უარისთვის სხვა მიზეზებს პოულობდნენ ხოლმე. შემთხვევა, რომლის შესახებაც ვაზუთი „le monde“ მოგვითხრობს, კიდევ ერთხელ გვახსენებს ერთ სა-

ზოგადობაში სხვადასხვა კულტურის შეთავსებადობის პრობლემას. ფრანგული საზოგადოება, რომელიც გამორჩეულად მაღალი დონითა და ყველა აღმსარებლობის, კულტურისა და რასის ხალხის თანასწორობით ამყობს, რამდენადაა მზად ხალხთა რელიგიური თავისებურებების მისაღებად? 32 წლის ფაიზა მ. მარკოვილია, გათხოვილია საფრანგეთის მოქალაქე (ასევე მუსლიმანია) და საფრანგეთში მისგან 3 შვილი ჰყავს. ის მუდმივად ცხოვრობს ქვეყანაში 2000 წლიდან, ლაპარაკობს ფრანგულად და მითხოვდა მისთვის საფრანგეთის მოქალაქეობის მინიჭებას. უარი მოტივირებულია ერთადერთი მიზეზით: „ბურკას“ (ასე ეძახიან არაბები შავ ან მუქი ფერის სამოსს, რომელიც ფარავს მთელ სხეულს და აქვს მხოლოდ ჭრილი თვალებისთვის) ტარების გამო.

პირველად საფრანგეთის ისტორიაში სახელმწიფო საბჭომ — ქვეყნის უმაღლესმა სასამართლო ორგანომ — ყურადღება მიაქცია რელიგიურ პრაქტიკას უცხოელის საფრანგეთის საზოგადოებაში ინტეგრირების შესახებ. — ამბობს „Le Monde“. ვერდიქტში ნათქვამია, რომ ფაიზა მ. მ. „თავისი რელიგიის რადიკალური ნიშნების სახელით გამოავლინა ისეთი სოციალური ქცევა, რომელიც შეუთავსებელია საფრანგეთის საზოგადოების ძირითად ღირებულებებთან, კერძოდ, სქესთა თანასწორობის პრინციპთან“. 2005 წელს პირველი ისტანბულის სასამართლომ უარი უთხრა ფაიზა მ.-ს „არასაკმარისი ასიმილაციის“ მიზეზით. სახსაბჭოს შემდეგ იგი ველარსად შეიტანს სააპელაციო განცხადებას. რო-

გორც ვხედავთ, ეს ნამდვილი, დაუფარავი დისკრიმინაცია რელიგიურ ნიადაგზე. უნდა აღინიშნოს, რომ საფრანგეთის პოლიტიკურ წრეებში ეს გადაწყვეტილება გაამართლეს. საფრანგეთის სოციალისტური პარტიის პირველი მდივნის ფრანსუა ოლანდის სიტყვებით, „კანონი სწორად იქნა გამოყენებული“ და „დათმობებზე წასვლა არ ღირს“. მოქალაქეობის მიღებისას აუცილებელია ყოველ ცალკეულ შემთხვევაში ასიმილაციის დონის გათვალისწინება. ამავე აზრზეა საფრანგეთის უმაღლესი განათლების მინისტრი ვალერი პეკრესი. რადიოთი გამოსვლისას მან განაცხადა, რომ „სქესთა თანასწორობის პრინციპი საფრანგეთის რესპუბლიკაში განხილვას არ ექვემდებარება“. „ბურკას ტარების გარდა, ეს ქალი არ მონაწილეობდა არჩევნებში, არ გააჩნდა არანაირი დამოუკიდებელი ცხოვრება და გადაადგილდებოდა მხოლოდ ქმრის თანხლებით“, — აღნიშნა მინისტრმა.

საფრანგეთში ბოლო წლებში მიმდინარეობდა დებატები ჰიჯაბთან (მუსლიმურ ცხვირსაბოცთან, რომელიც თავსა და კისერს ფარავს) დაკავშირებით. 2004 წლის 15 მარტის კანონით, აკრძალულია რელიგიური კუთვნილების გამოჩენის მიზნით თვალმისაცემი ნიშნების ტარება ზოგიერთ სახელმწიფო დაწესებულებაში, მათ შორის, სკოლებში, კოლეჯებში, ლიცეუმებში. თეორიულად ყველა სხვა ადგილას ჰიჯაბის ტარება ნებადართულია, თუმცა დროდადრო სხვადასხვა ადგილას შემთხვევები მიიჩნევა გვაქვს, ძირითადად, მერებში. კანონით, ნებისმიერი უცხოელი, რომელიც ფარანჯზე დაქორწინდება, ორი წლის შემდეგ საფრანგეთის მოქალაქეობის უფლებას იღებს. ცოლმა ან ქმარმა უნდა დაამტკიცონ „თავიანთი ასიმილაცია ფრანგულ საზოგადოებასთან, კერძოდ, საფრანგეთის მოქალაქეობისა და მოვალეობის შესახებ და მოვალეობის აღიარებაზე“. საფრანგული ენის საკმარისი ცოდნა. ხელისუფლებამ შეიძლება უარი უთხრას მას არასაკმარისი ასიმილაციის შემთხვევაში, რაც, ძირითადად, გამოვლინდება „ფრანგული საზოგადოების ძირითადი ღირებულებების უარყოფითი ექსტრემისტული იდეების გავრცელებაში“. როგორც ვხედავთ, ზემოხსენებულ შემთხვევაში არც ექსტრემისტული იდეები ყოფილა და არც ფრანგული საზოგადოების ძირითადი ღირებულებების უარყოფა; იყო მხოლოდ რელიგიური ტრადიციის დაცვისკენ მისწრაფება.

ნატოს

ნატოს მეთაურის პოსტზე ანდერს ფოგ რასმუსენს (Anders Fogh Rasmussen) მრავალ პრობლემასთან შეჯახება მოუწევს. მათგან არც ერთია ისეთი სახიფათო, როგორც მომგებიანი სტრატეგიის ძებნა ავღანეთში და „ცივ ომში“ ყოფილ მონინალდმდეგ რუსეთთან ურთიერთობის გამოსწორება. 56 წლის დანიელი ყოფილი პრემიერ-მინისტრი პირველია, ვინც სამხედრო ალიანსს ჩაუდგა სათავეში. მან გენმდივნის პოსტზე პოლანდიელი იაკ დე ჰოოპ სხეფერი შეცვალა. მისთვის ყველაზე პრიორიტეტული ამოცანა იქნება ავღანეთში თალიბანის წინააღმდეგ ნარმატების გზების ძიება, რათა შესაძლებელი იყოს ნატოს ძალების ავღანეთიდან გაყვანა. ეს იოლი არ იქნება, რადგან დასავლეთის მიერ მხარდაჭერილი ავღანეთის ხელისუფლების წინააღმდეგ გამოსვლები უფრო და უფრო ძალას იკრებს, მიუხედავად მხარდის საერთაშორისო ჩარევისა.

უკანასკნელი გენსაკი?

„არც ერთ სხვა გენმდივანს პოსტი არ ჩაუბარებია ისეთ სიტუაციაში, როცა ნატო აქტიურ, რთულ და, ზოგიერთის მტკიცებით, წინააღმდეგ განხორციელებული იქნება“ — თქვა ტომას ვალასეკმა (Tomas Valasek), ევროპული რეგორმების ცენტრის ანალიტიკოსმა. „ავღანეთი ახალი გენსაკის თავისუფლების 90%-ს უზრუნველყოფს, თუმცა, ბედის ირონიით, იმის გარდა, რომ მას ისეთი არაპოპულარული საკმისი კეთება მოუწევს, როგორცაა დამატებითი ჯარებისა და ფულის გაგზავნა, მისი არჩევანიც საკმაოდ შეზღუდულია.“

რეგორმების ურთიერთობის გაუმჯობესება, რაც ობამას გაპრეზიდენტების შემდეგ დაიწყო, — ამბობენ ექსპერტები. იგი უკვე შეუდგა ისლამურ სამყაროსთან ურთიერთობაში ხარვეზების აღმოფხვრას, სადაც ნატოს ჯარები შეიძლება უსაფრთხოების სერიოზულ პრობლემებს გადააწყდნენ (2006 წელს დანიურ გზაზე გამოქვეყნებული წინააღმდეგობის გამო მისი გალიკარკატორების გამო). მუსლიმანური თურქეთი (ალიანსის წევრებიდან ერთ-ერთი) თავიდანვე მისი დანიშვნის წინააღმდეგ გამოვიდა და გაკრიტიკება დაიწყო, რადგან მან არ ბოდიშა იმ კარკატორების გამო, რომელთა გამოქვეყნებამაც მუსლიმანურ ქვეყნებში არეულობა და უკმაყოფილება გამოიწვია. თურქეთი დათმობაზე წავიდა ნატოს 60 წლის თავზე ობამას სიტყვით გამოსვლისა და რასმუსენთან დაკავშირებით კონსენსუსის მიღწევის შემდეგ.

„ეს ძალიან მნიშვნელოვანი ნონასწორებაა“ — თქვა მან, — „ამას წინა გენმდივნიც ცდილობდნენ“. ნატოს პრესმდივანმა ჯეიმს აპატურაიმ (James Appathurai) აღნიშნა, რომ ალიანსის აღმოსავლური ექსპანსიის გამო რუსეთის უკმაყოფილებისა და უკრაინისა და საქართველოსთვის განსაკუთრებული წინააღმდეგობის შეთავაზების გამო მისი გალიკარკატორების მიუხედავად, ნატოს კარი ღია რჩება ყველა ყოფილი საბჭოთა ქვეყნისთვის, ვინც კრიტიკულად აკმაყოფილებს.

ყოფილა. შეუმჩნეველი პოლიტიკოსი თავის სამშობლოში (ნიდერლანდში) ნატოს გენმდივნის პოსტზეც ასეთივე რჩებოდა — გულითადი, კეთილგანწყობილი, ინტელიგენტური და უსასრულოდ არაეფექტური. არადა, გულახდილად რომ ვთქვათ, ერთი კაცი ვერასდროს შეძლებს, ნატო ავღანეთში ეფექტური გახადოს, ისევე, როგორც ვერ შეძლებს, უხელმძღვანელოს ორგანიზაციას, რომელიც არ ჩამოყალიბებულა და მზად არაა არაკონვენციურ მონინალდმდეგისთან მასშტაბური ექსპერიმენტი ომის საწარმოებლად.

პოლიტიკური გამოცდილება

კარლ-ჰაინც კამპა (Karl-Heinz Kamp), ნატოს თავდაცვის კოლეჯიდან, თქვა, რომ რასმუსენის პოლიტიკური გამოცდილება მას უნდა წაადგინოს (თავიდან მაინც) ისეთ მნიშვნელოვან პირებთან პირდაპირ ურთიერთობაში, როგორცაა საფრანგეთის პრეზიდენტი ნიკოლა სარკოზი (Nicolas Sarkozy) და გერმანიის კანცლერი ანგელა მერკელი (Angela Merkel).

ნატოს გენმდივნის ვაკანსია 5 წლის წინათ მოულოდნელად განთავისუფლდა, როცა ნატოს მაშინდელმა ხელმძღვანელმა ჯორჯ რობერტსონმა გადაწყვიტა, აღარ გაეგრძელებინა მისი ამ თანამდებობაზე ყოფნის ვადა. სხეფერს, რომელიც მაშინ ნიდერლანდის საგარეო საქმეთა მინისტრი იყო და ემხრობოდა თავისი ქვეყნის მონაწილეობას ოპერაცია „ერაყის განთავისუფლებაში“, მხარი დაუჭირა შეერთებულმა შტატებმა. მის წინააღმდეგ სერიოზულად არც არავინ გამოხსულა. ეს ნაწილობრივ ვაკანსიის ცუდ დროს ინსტიტუციონალური ბაზის გარეშე, რომლის მეთაურობაც პირველ ექვს თვეს დიდმა ბრიტანეთმა ითავა, შემდეგ კი — თურქეთმა. ნატომ გადაწყვიტა, პასუხისმგებლობა აეღო 2003 წლის მისიაზე, მაგრამ არცთუ ბოლო მომენტში (ვინაიდან იგი უკვე უძლური შეიქნა თავისუფალი ცურვის სტრუქტურის თვალსაზრისით) ალიანსის წევრები კოორდინირების გარეშე ერთ-ერთად მისი მხარდაჭერა დაიწყეს, რათა მათთვის სწორედ ამის გაკეთება ეძლეებინა.

რასმუსენის ოთხწლიანი ვადის დასაწყისი ემთხვევა დასავლეთის შეფოტების გაძლიერებას ისლამური ექსტრემიზმის, ბირთვული იარაღის გავრცელების, ყოფილ საბჭოთა ტერიტორიებზე ნატოს გაველვის გაფართოების თვალსაზრისით რუსეთთან უთანხმოებისა და ენერგომომარაგების უსაფრთხოების თაობაზე.

კარიბატურული კრიზისი

რასმუსენის ოთხწლიანი ვადის დასაწყისი ემთხვევა დასავლეთის შეფოტების გაძლიერებას ისლამური ექსტრემიზმის, ბირთვული იარაღის გავრცელების, ყოფილ საბჭოთა ტერიტორიებზე ნატოს გაველვის გაფართოების თვალსაზრისით რუსეთთან უთანხმოებისა და ენერგომომარაგების უსაფრთხოების თაობაზე.

გენმდივანს წაადგება პოლიტიკოსის გამოცდილება, მას შეუძლია, თავის სასარგებლოდ გამოიყენოს შტატებისა და ევროპული მოკავშირეების ურთიერთობის გაუმჯობესება, რაც ობამას გაპრეზიდენტების შემდეგ დაიწყო, — ამბობენ ექსპერტები. იგი უკვე შეუდგა ისლამურ სამყაროსთან ურთიერთობაში ხარვეზების აღმოფხვრას, სადაც ნატოს ჯარები შეიძლება უსაფრთხოების სერიოზულ პრობლემებს გადააწყდნენ (2006 წელს დანიურ გზაზე გამოქვეყნებული წინააღმდეგობის გამო მისი გალიკარკატორების გამო). მუსლიმანური თურქეთი (ალიანსის წევრებიდან ერთ-ერთი) თავიდანვე მისი დანიშვნის წინააღმდეგ გამოვიდა და გაკრიტიკება დაიწყო, რადგან მან არ ბოდიშა იმ კარკატორების გამო, რომელთა გამოქვეყნებამაც მუსლიმანურ ქვეყნებში არეულობა და უკმაყოფილება გამოიწვია. თურქეთი დათმობაზე წავიდა ნატოს 60 წლის თავზე ობამას სიტყვით გამოსვლისა და რასმუსენთან დაკავშირებით კონსენსუსის მიღწევის შემდეგ.

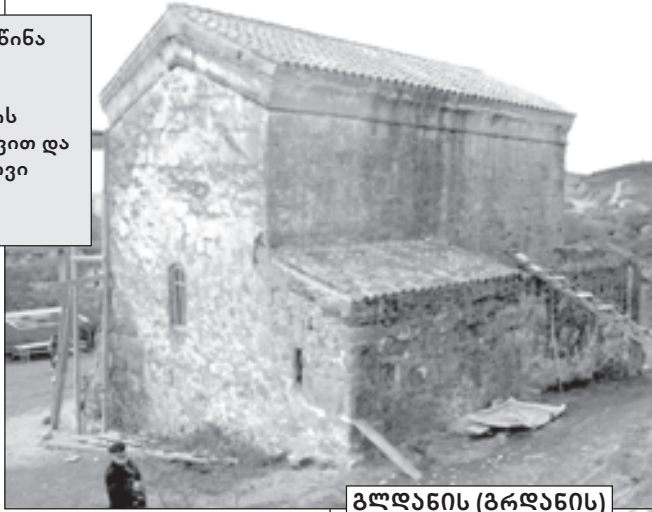
„როგორც ყოფილი პრემიერ-მინისტრი, ის თავის აქტიურობის თანამშრომლობის გაძლიერების თვალსაზრისით ურთიერთობა ანკარასა და ევროკავშირის წევრ კვიპროსის შორის კონფლიქტის შემდეგ დაიძაბა. ეს უთანხმოება ერთ-ერთი პრობლემათაგანია თურქეთის ევროკავშირში შესვლის გზაზე. რასმუსენს, რომელიც 2003 წელს ერაყში ამერიკელების შეჭრას უჭერდა მხარს, არანაკლები პოლიტიკური ოსტატობა დასჭირდება რუსეთთან მიმართებაშიც, რომელთან კავშირებიც ნელ-ნელა გამოსწორებას იწყებს (ნატოს წევრობის კანდიდატთან — საქართველოსთან მარშანდელი ხანმოკლე ომის შემდეგ). ვალასეკმა თქვა, რომ რუსეთთან ურთიერთობაში მნიშვნელოვანი იქნება ბატიანის ნერტალის პოვნა — მისი, როგორც სტრატეგიული პარტნიორის, აღიარება მსოფლიო უსაფრთხოების საკითხებში და, ამასთან, ყოფილი აღმოსავლეთის ბლოკის ქვეყნების გაუღიზიანებლობა, რომელიც საქართველოში მოსკოვიც ინტერვენციით არიან შემოფოტებული.

სხეფერს არ შეუძლია, ეს ტენდენცია არ გაეცნობიერებინა, ვინაიდან სწორედ ეს იყო ძირითადი მიზეზი ლორდ რობერტსონის პოსტიდან წასვლისა — მან იცოდა, რომ ორგანიზაციის მხარდაჭერაზე პოლიტიკური ნება არ არსებობდა, რომ აღარაფერი ვთქვათ ომის მხარდაჭერაზე. მეტიც, მან იცოდა, რომ ცივი ომის შემდგომი ევროპის გულცივობის გარდა, ამ სიტუაციის შექმნა გამოიწვია ძალზე საინტერესო გარემო-

იალონი და გრდანი

სამხრეთი

გაზეთის მკითხველს, ვინც წინა მოგზაურობაში გამოგვყვა, ემახსოვრება, რომ დიდმოხალისეების გამო თეზის ხეობას ბოლომდე ვერ ავყევით და ცხვარიჭამიაში ჩვეულებრივი გზით — გლდანის ხევიდან გადავწყვიტეთ ასვლა.

გლდანის (გრდანის) ძველი ეკლესია

მართალია, ვახუშტი ბატონიშვილს გლდანი (გრდანი), ხერკთან ერთად, საერთო სამანებში აქვს მოქცეული თავის რუკაზე, მაგრამ ეს იმის გამო, რომ მაშინ ორივე ხეობას „უწოდებენ საგურამოს... გურამინათა (ე.ი. გურამიშვილთა სათავადოს — ე.ქ.) გამო“. ძველი ტრადიციით კი, თუმცა ორივე ხეობა კახეთის სამეფოში შედიოდა, ხერკი უფრო ეთნოკლასის ეკლესიისა, გრდანი კი — კულტისა. ნიშანდობლივია, რომ ზედაზნის მთას, ვახუშტისავე განმარტებით, უფრო ძველად სწორედ კუხეთის მთა ერქვა. ზედაზნისა თუ კუხეთის ამ მსაზღვრელ მთას კიდევ ერთი სახელწოდება შემორჩა: იალონი, ანუ, როგორც დღეს გამოიყენება, იალონი. სულხან-საბას განმარტებით „იალონი“ იგივე ალიონია, ვახუშტი კი მას სხვაგვარად ხსნის: „**იალონი** წოდებული ამისთვისა, რამეთუ თუც მას მთასა ზედა არს მცირეცა ღრუბელი ანუ ნისლი, არა იქმნება, თუმცა არა აღმოვიდეს ფიცხელი ქარი დიდი“. და მართლაც, ვინც ზედაზნზე ხშირად ნამყოფი, დაგვიხსენებდა, რომ აქ დიდი ქარი იმყიათობა და ამიტომ მის თავზე ყოველთვის მცირე ნისლი და ღრუბელი წევს; ცაზე მცირე ღრუბელს კი იალონი ჰქვია.

უგო. ავჭალის ახლომახლო სხვა საინტერესო ისტორიული ძეგლი არ არსებობს, რასაც ვერ ვიტყვი გლდანზე. აქ, უშუალოდ სოფელში, სამი ეკლესიაა. ამათგან ერთი XIX საუკუნისაა, ორი კი — საკმაოდ ძველი. სოფლის სამხრეთით, ახალ სასაფლაოზე რომ VIII-IX საუკუნეების ღვთისმშობლის ეკლესიაა, ძალიან ცუდადაა აღდგენილი, იმდენად ცუდად, რომ გარედან არაქართული არანაირი პენი აღარ დაკრავს. სანაცვლოდ ჩვენი შემოქმედებითი ჯგუფი აღაფრთოვანა სოფლის ჩრდილო-აღმოსავლეთ უბანში, ცხვარიჭამია-თიანეთისაკენ მიმავალი გზის მარცხენა ნაპირზე, იალონის სამხრეთ კალთაზე ნაშთმართულმა წმ. გრიგოლ ღვთისმეტყველის სამეკლესიანმა ბაზილიკამ. იგი XIX საუკუნეში დასავლეთის მხრიდან ორი კონტრაფორსით გაუმაგრებიათ, ახლა კი შემდგომი განახლების პროცესშია. აღდგენილია ჩრდილოეთ სამლოცველო და მიმდინარეობს ჩრდილოეთ სათავსის შეკეთება, რომელიც დასავლეთიდან დამოუკიდებელი შესასვლელი ჰქონია. დანახულია სამხრეთ სამლოცველოს აღდგენაც.

მთავარი, ცენტრალური ეკლესიის შიდა სივრცე ვიწრო და ზემსწრაფია. იგი საკმაოდ მაღალი (8 მ.) და გრძელია (9,5 მ.), მაგრამ სიგანეში — მცირე (4,5 მ.). სამხრეთის კედელში თაღებით გამაგრებულ კამარში გაჭრილ ხერკელს სამალავში ავყავართ.

ტაძარი, რომელიც კარგად გათლილი ქვიშაქვის კვადრებითაა ნაგები, იმთავითვე ამხელს თავის არქაულობას. მართალია, მას ჩუქურთმები არ აქვს, მაგრამ თვალისაყვამითაა სხვა რამ: ქვათა თლიმიმდინარეობს ჩრდილოეთ და დასავლეთის კარიც ჰქონია. გარდა ამისა ცენტრალური ეკლესიიდან ჩრდილოეთ სამლოცველოში ორი კარი გადის: ერთი — უშუალოდ დარბაზიდან, მეორე — საკურთხევლის ღრმა, ნახევარწრიული აფსიდისაგან. აქედან კიდევ ერთი კარი სამხრეთ სამლოცველოშიც გადიოდა.

ვუყვებით. ერთგან ხეცს გადავივარდეთ და უღრანში ვუჩინარდებით...

საქართველოში ორი ვეჯინი ანუ ვეჟინია, ერთი — აქ, მეორე — გურჯაანთან. ეს ძველი კუხეთის ვეჟინია, ის — ძველი ჰერეთისა. „ქართლის ცხოვრებაში“ ორჯერ გვხვდება „ვეჟინი“, ერთხელ — X საუკუნის დასაწყისში, როცა იგი აფხაზეთის მეფემ კონსტანტინე მესამემ დალაშქრა (ამის დამადასტურებელი, 906 წლით დათარიღებული, ნარნერა ერედვის ბაშთავრების ფაღლა პირველის ან კვირიკე პირველის ზეობის უამს — IX-X საუკუნეთა მიჯნაზეა აგებული. მაშინ იგი თბილისის საამიროს ჩრდილოეთ საზღვარზე მდებარეობდა.

თავა გამაგრებული. სასახლის კედლებიდან ყველაზე უკეთ დასავლეთისა და სამხრეთისაა შემონახული, ჩრდილოეთისა და სამხრეთისა კი — კაცი სიმალეზეა. სამხრეთის პილასტრიდან ჩუქურთმიანი ჯვარი შემოგვხარის...

სასახლიდან ოცდაათიოდ ნაბიჯში საშუალო ზომის (8,5X5,5) სანახევროდ დაქცეული დარბაზული საყდარია, რომელსაც დასავლეთისა და სამხრეთის შესასვლელი ჰქონია. კონქი და კამარები ჩამოქცეულა, საკურთხევლის კედელთან კი სასწაულებრივად გადარჩენილია ერთიან ლოდში გამოკვეთილი ტრაპეზის ქვა. მის წინა მხარეს ბოლნური ჯვარი ამშვენებს. აქედან აღმოსავლეთით, 300 მეტრში, ხეცს გაღმა, მოშიშვლებულ ალაგზე, კიდევ ერთი ტაძარია. ეს ის ეკლესიაა, რომლის აღდგენის აქტიური მონაწილე ჩვენი მეგობარი სოსო ჯაჭვლიანია, იგი თითქმის ზევით ნაწიხნაბადრალის ტოლია (8,5X6,5), მაგრამ უკეთ დამუშავებული ქვითაა ნაგები. მისი ერთადერთი, სამხრეთის კარი გარედან თალოვანია, შიგნიდან — არქიტრავული (ეს კახეთის საყდრების ერთი ნაწილის თავისებურებაა). ამ კარის თავზე განოლილია ძალიან ძველი სტელა, რომელსაც სამკაულები აღარ ეტყობა. აქვე, კედელშივე, ბუნის ქვაცაა ჩაყოლებული.

ვეჯინის, ანუ ვეჟინის მთელი კომპლექსი, გარდამავალი ხანით — VIII-IX საუკუნეებით თარიღდება. ეს კი ის ხანაა, როცა ახალშექმნილ, დამოუკიდებელ კახეთის სამთავროში პირველი ქორეპისკოპოსი — გრიგოლი ზეობდა. მან ისტორიული კახეთის მიწებს, კუხეთისა და გარდაზნის მამულებთან ერთად, ნაწარეითი და მუხნარეც შეუერთა. ამ პერიოდში კახეთის სამთავრო აღმოსავლეთით, ლოპოტისა და თურდოს ხევეებით, ჰერეთს ესაზღვრებოდა, ხოლო დასავლეთით, ქსნის ხეობით — უმეფოდ დარჩენილ შიდა ქართლს.

...თეზმის ხეობის სათავეებში ვერც ამ დღეს ვახერხებთ გადასვლას — დღე მოკლეა და მალე მწუხრდება. არა უჭირს — ზვალეც ამ კვირისა...

ბელა ქოქიაშვილი

ავტორის ფოტოები

ერთი სიტყვით, ბევრი რომ არ გავაგრძელოთ, გლდანის ხეობას შევუყვით. მარცხენა მხარეს, ავჭალის თავზე, კლდეზე, ნაშთმართულია წმ. პავლეს სახელობის ტაძარი და დიდი რკინის ჯვარი. განვითარებული შუასაუკუნეების ეს დარბაზული საყდარი რიყის ქვითა და აქა-იქ ქვიშაქვის კვადრებითაა ნაგები, ახალი აღდგენილია და სამონასტრო ცხოვრებით ცხოვრობს. ეს ტაძარი სამხრეთ-აღმოსავლეთიდან კეტავს უძველეს „ჯაჭუს“ — ჯვრის მონასტრამდე გაჭიმულ ვიწრო ზეგანს — გრძელ მინდორს, სადაც II საუკუნის პირველ ნახევარში ფარსმან ქველმა პართიელებს ომი მო-

ვეჯინის ხეობის კომპლექსი

ისტორიული მემკვიდრეობა და გეოლოგიური კანონზომიერება იტხოს

ნარილი გორი

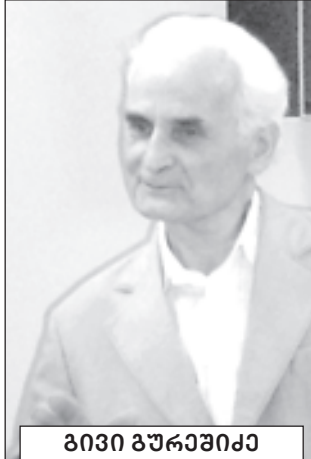
დასაწყისი იხ. №24

ისტორიულ ნარსულში, უწყვეტი ძნელბედობის უამს, საქართველოს მესაჭეებს არა ერთხელ უცდიათ, ეპოვით დამხმარე და მოკავშირე არა მარტო ჩრდილოეთში, არამედ დასავლეთ ევროპაშიც. მას შემდეგ, რაც ოსმალ-თურქებმა ხელში ჩაიგდეს კონსტანტინეპოლი და ბოლო მოუღეს ბიზანტიის იმპერიას, საქართველოს და მთელ კავკასიურ საქრისტიანოს უმძიმესი ხანა დაუდგა. „1453 წლის 29 მაისის მსოფლიო გლოვის ზარმა განსაკუთრებული ზარტყილობით საქართველოს ცის თავზე დარეკა, — წერდა ცნობილი მწერალი და ისტორიკოსი, პროფესორი ლევან სანიკიძე ქართველთა ისტორიულ-ეპიკური თავგადასავლის ოთხტომეულის — „უქარქაშო ხმლების“ მეორე ტომში (გვ. 255). დიდებულ საქმეს აკეთებს გაზეთი „ასავალ-დასავალი“ „უქარქაშო ხმლებს“ წლების მანძილზე ადგილს რომ უთმობს. საქართველოს ავტორისეული პოლიტიკური ბიოგრაფია დღევანდელ ქართველ პოლიტიკოსთათვის სამაგიდო წიგნს, ჭკუის მასწავლებელს უნდა წარმოადგენდეს: დასაწყისი, რომ ასე არ არის და ჩვენს პოლიტიკოსებს გეოპოლიტიკური სიბრძნისაგან თავი ვერა და ვერ დაუღწევიათ.

უკვე 1460 წელს მეფე გიორგი მერვედი და სხვა ძალებმა ერთობლივად გაგზავნეს ელჩები რომის პაპთან, გერმანიის იმპერატორთან და სხვებთან, რათა გაერთიანებული ძალებით „გამოესხნათ კონსტანტინეპოლი ველური ურჯულეობისაგან, მაგრამ ქართველთა ამ ჭაბანწყევტამ არავითარი შედეგი არ გამოიღო. კვლავაც გაგრძელდა „ევროპული გზის“ ძიება, როცა ქართლის მეფე კონსტანტინე მეორემ 1495 წელს ესპანეთის დედოფალ იზაბელას და რომის პაპს თავისი ელჩი აახლა, მაგრამ ეს მისია უნაყოფოდ დასრულდა. კახეთის მეფის — ალექსანდრეს მიერ მოსკოვის დიდ მთავარ ივანე მუსაშვილის მიერ 1491 წელს გაგზავნილ ელჩობასაც არ მოჰყოლია რაიმე წარმატება. სამაგიეროდ, ერთგვარად ნაყოფიერი აღმოჩნდა კახეთის მეფე ლევანის მიერ 1561 წელს რუსთა მეფე ივანე მრისხანესთან გაგზავნილი ელჩობის შედეგი. ივანე მრისხანის გამოგზავნილი რუსის ჯარის მთელი შვიდი წელი (1564-1571 წწ.) იცავდა კახეთის სიმშვიდეს. 1586-1589 წლებში კახეთის მეფე ალექსანდრე მეორემ ხელშეკრულება გააფორმა რუსეთის მეფე თევდორესთან, რამაც თურქეთის დიდი გალიზანება გამოიწვია.

საფრანგეთის, პრუსიის, ავსტრიის და ევროპის სხვა ქვეყნებისაკენ მიაპყრო; მათ შევლასა და ეფექტურ დახმარებას შესთხოვდა, მაგრამ ისინი კავკასიის ქრისტიანული ქვეყნის გასაჭირს საოცარი გულგრილობით მოეციდნენ. ბოლოს საქართველომ თავისი ბედი ისევ რუსეთს დაუკავშირა, რომელიც სულ უფრო მეტად იჭრებოდა სამხრეთისაკენ, კრიჭაში უდგებოდა თურქ-ოსმალეებსა და გეოპოლიტიკურად ახალ ვითარებაში აყენებდა როგორც საქართველოს, ისე მთელ კავკასიურ საქრისტიანოს.

ერეკლე მეორეს გზა გეოგრაფიკის ტრაქტატისაკენ და მისი შემდგომი წლების ძალიანსხვევა ისტორიამ გაამართლა, რამეთუ სწორი გეოპოლიტიკური ხედვა აღმოჩნდა, რომელმაც მუსულმანური საფრთხე, რომელიც გამაჰმადიანება-ასიმილაციით გვემუქრებოდა, თავიდან აგვახილა; 1799 წელს ქართლ-კახეთში რუსეთის ჯარის შემოვიდა, ხოლო ამ ფაქტიდან 100 წლის შემდეგ, 1899 წლის ნოემბერში, ილია ჭავჭავაძემ მისი შედეგები ასე შეაფასა: „ამ ლირსახსოვარ დღედამ საქართველომ მშვიდობიანობა მოიპოვა. შიში მტრისა ერთმორწმუნე ერის მფარველობამ გაუფანტა. დამშვიდდა დიდი ხნის დაუმშვიდებელი, დაღალული ქვეყანა, დაწყნარდა აკლებსა და აოხრებებსაგან, და ცხრა ომისა და ბრძოლისაგან... გაქრა ცეცხლი, რომელიც სწავდა და ბუგავდა ჩვენს მამა-პაპათა ბინას... გათავდა რბევა და აკლება, მიეცა წარსულს და მარტო საშინელ და შემამრწუნებელ სახსოვრად დაგვრჩა“ (ილია ჭავჭავაძე, რჩე-

გიორგი გუშვილი

ნურბაზრ ავილიანი

ლითურ ტერიტორიად იყო შეკრული — როგორც მეტროპოლია, ისე კოლონიებიც ერთნაირად გუბერნიებად იყო დაყოფილი. რადიკალურად განსხვავებულ მდგომარეობას ჰქონდა ადგილი ინგლისის თუ საფრანგეთის შემთხვევაში, სადაც მეტროპოლიებიც კოლონიები არა თუ ტერიტორიულად ეკვროდნენ, არამედ ადასობით კოლომეტრებით იყვნენ დაშორებული სხვადასხვა კონტინენტზე. ამასთან, ხომ ცნობილია ანგლო-საქსთა გენოციდიური პოლიტიკა ამერიკელი ინდიელების, აფრიკელი ზანგების თუ სხვა ხალხთა მასობრივი ამოუღების სახით. მსგავს მაგალითს, ბატონო ოპონტეტი, რუსეთისაგან ვერ მოიყვანთ.

უაღრესად სასარგებლო, ჭეშმარიტად ეროვნულ-პატრიოტულ და საქართველოს მძიმე მდგომარეობიდან გამოყვანის გზას ვთავაზობთ დღეს ახლად შექმნილი არასამთავრობო ორგანიზაცია „ისტორიული მემკვიდრეობის“ თავკაცი ტარიელ გაგინი და არასამთავრობო ორგანიზაციის „ისტორიული მემკვიდრეობის“ საზოგადოებრივი საბჭოს თავმჯდომარე თემურ ქორიძე; მათ

მელთა ავტორებად, რაც ყველაზე მნიშვნელოვანია, ახალგაზრდა ურნალისტ-პუბლიცისტები: **ტ. ბაბნიძე**, **ახი-დირბაგიშვილი**, **ა. ჭყონიძე** (საზოგადოება ერეკლეს გზის თავმჯდომარე), **დ. მონიანი** და სხვები მოგვევლინენ. შორეულ წარსულში, მეექვსე საუკუნის შუა ხანებში, ქრისტიანული ბიზანტია მახდებურ ირანს ეომებოდა. ამ ომში ბიზანტიის მოკავშირედ ქრისტიანული ევროპის ქართული ქვეყანა გამოდიოდა. ბიზანტიელმა სარდლებმა ევროპელებს გუზაზ მეფე მოუკლეს, რამაც, ბუნებრივია, ევროპელები ძალზე განარისხა. ისინი ორ ბანაკად გაიყვნენ: ერთი ნაწილი აიტიეს მეთაურობით, ბიზანტიასთან კავშირის გაწყვეტას და ირანთან დაკავშირებას მოითხოვდა, ხოლო მეორე — ფარტაქსის მეთაურობით, მიუხედავად დიდი წყენისა, ისევ ბიზანტიასთან დარჩენის მომხრე იყო. ამ პაექრობაში ფარტაქსის მოსაზრებამ გაიმარჯვა. გამარჯვების საფუძველი კი ბიზანტიელთა და ევროპელების ქრისტიანული ერთმორწმუნეობა გახდა. დღეს, როცა რუსეთსა და საქართველოს კეთილმეზობლური ურთიერთობის აღდგენა-განვითარების ერთ-ერთ მთავარ საყრდენად ქრისტიანულ ერთმორწმუნეობას ასახელებენ, ეს ჩვენი პრეზიდენტის გალიზანებას იწვევს, რაც პარლამენტში მისი ამასწინანდელი გამოცხადებისას ნათლად გამოვლინდა; მ. სააკაშვილი ანტიქრისტიანული გაულტრდა, მისთვის რუსეთისა და საქართველოს ერთმორწმუნეობა არაფერს ნიშნავს. რატომ რუსეთთან? ამ თემაზე კვლავაც გვექნება საუბარი მორიგ, მესამე წერილში. პოლიტოლოგები: **გიორგი გუშვილი**, **ნურბაზრ ავილიანი** ქუთაისი, 2009 წ.

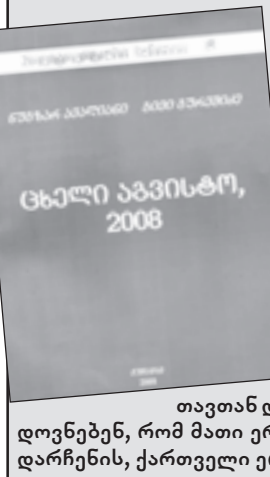
მკითხველს მოვავგონებ, თუ როგორ უნაყოფოდ ჩაიარა სულხან-საბა ორბელიანის მოგზაურობამ ევროპის ქვეყნებში, რომლებიც საქართველოს მძიმე გასაჭირის მიმართ საკმაოდ გულცივი აღმოჩნდნენ. მე-18 საუკუნის მეორე ნახევარში ქართლ-კახეთის მეფე ერეკლე მეორემ თავდაპირველად ყურადღება

არასამთავრობო ორგანიზაციამ — „ისტორიული მემკვიდრეობა“ — გამოცხადდა ისტორიული დოკუმენტების კრებულთა სერია, რომელიც XVII-XIX საუკუნეების საქართველოს ისტორიის უმნიშვნელოვანეს მოვლენებს ეხება. კრებულში გამოცხადდა მრავალი ავტორის მიერ მოამზადებული მონოგრაფიები, რომლებიც დასაბუთებულად, მაგრამ გამოქვეყნებისგან თავი შეიკავებს იმის იმედით, რომ დაპირისპირებული მხარეები გონიერებას გამოიჩინდნენ და პრობლემებს მშვიდობიანად მოაგვარებდნენ.

„მაგრამ ახლა, როდესაც ვრწმუნდებით, რომ მხარეებს შორის ურთიერთობები კიდევ უფრო იძაბება და არც ომის განახლების საფრთხეა დაძლეული, ხოლო ამ საქმეში ახლახან მოსკოვში რუსეთისა და აშშ პრეზიდენტების შეხვედრამ სასურველი პერსპექტივა რეალობად ვერ აქცია, გადაწყვიტეთ, საქართველოს აქტუალურიდან გამომდინარე, გამოვაქვეყნოთ ჩვენი ნაშრომი პირველყოფილი სახით და მას დაუშვავთ ჩვენი ერთობლივი წერილი, რომელიც დაინერა აგრესიული სამხედრო-პოლიტიკური ბლოკის — ნატოს შექმნის შემდეგ წლის-თავთან დაკავშირებით“ — ნათქვამია ნიგნის შესავალში. ავტორები იმედოვნებენ, რომ მათი ერთობლივი შრომა მცირედ წვლილს შეიტანს საქართველოს გადარჩენის, ქართველი ერის გეოპოლიტიკური აზროვნების განვითარების საქმეში.

არასამთავრობო ორგანიზაციამ — „ისტორიული მემკვიდრეობა“ — გამოცხადდა ისტორიული დოკუმენტების კრებულთა სერია, რომელიც XVII-XIX საუკუნეების საქართველოს ისტორიის უმნიშვნელოვანეს მოვლენებს ეხება. კრებულში გამოცხადდა მრავალი ავტორის მიერ მოამზადებული მონოგრაფიები, რომლებიც დასაბუთებულად, მაგრამ გამოქვეყნებისგან თავი შეიკავებს იმის იმედით, რომ დაპირისპირებული მხარეები გონიერებას გამოიჩინდნენ და პრობლემებს მშვიდობიანად მოაგვარებდნენ.

„სხელი აპრილი, 2008“

პოლიტოლოგების — ნურბაზრ ავილიანის და გიორგი გუშვილის წიგნი „სხელი აპრილი, 2008“ პირველი ორი ნაშრომით ავტორებმა ვერ კიდევ 2008 წლის დეკემბერში მოამზადეს დასაბუთებულად, მაგრამ გამოქვეყნებისგან თავი შეიკავებს იმის იმედით, რომ დაპირისპირებული მხარეები გონიერებას გამოიჩინდნენ და პრობლემებს მშვიდობიანად მოაგვარებდნენ.

რატომ არააინ კარგულს ელიტურ პანსიონს?

მსოფლიო კრიზისის გამო მდიდარი პენსიონერებისთვის განკუთვნილ ბრიტანულ ელიტურ დასახლებაში პანსიონ ჰოუმბრიჯში ერთადერთი მცხოვრებია.

ესეკის საგრაფოში ელიტური დასახლების მშენებლობა 6 მილიონი ფუნტი სტერლინგი დაჯდა. ჰომბრიჯი მხოლოდ 55 წელს გადაცილებულთათვისაა განკუთვნილი. თითოეული მცხოვრებლისთვის გათვალისწინებულია რესტორნის დონის კვება და სპორტდარბაზი, აგრეთვე, მებალის,

მძღოლისა და დამლაგებლის მომსახურება. დასახლებაში სულ 34 სახლია. ერთსაძინებელიანი სახლები 230 ათასი ფუნტი სტერლინგი ღირს, ორსაძინებელიანი — 289 ათასი, სამსაძინებელიანი — 525 ათასი. 34 სახლიდან მხოლოდ ერთია დაკავებული. ამ დრომდე ერთადერთმა ადამიანმა გაიმეტა აღნიშნული

თანხა მდიდრულ უბანში ცხოვრებისთვის. ყოფილი მძღოლი ლეს ჰარინგტონი ჰომბრიჯში 2007 წლის ოქტომბერში დასახლდა. მაშინ ის დასახლებული პუნქტის პირველი მცხოვრები გახლდა, ახლა კი, უკვე ორი წელია, ინარჩუნებს ერთადერთი მოზინადრის ტიტულსაც. 86 წლის ჰარინგტონი ყველაფერს ეკონომიკურ კრიზისის აბრალებს და ვინაიდან მეზობლებს ჯერაც ვერ ეღივსა, მხოლოდ მომსახურე პერსონალთან აქვს ურთიერთობა, სამაგიეროდ, ამაში არ უმტყუნა ბედმა და მებალე, მცველი და შინამოსამსახურე არაჩვეულებრივი ადამიანები გამოდგნენ. მოხუცს მაინც ძალიან უნდა, რომ გვერდით მდებარე სახლებში მეზობლები ცხოვრობდნენ. პანსიონატის მეპატრონეებს ისეა დარჩენიათ, 55 წელზე ნაკლები ასაკის ადამიანებზეც დაუშვან სახლების გაყიდვა, თუმცა ეს რამდენად გააცოცხლებს მათ ჩამკვედარ ბიზნესს, ჯერ არავინ იცის.

ევროკავშირის მოსახლეობას ინტერნეტი არ უყვარს?

ევროკავშირის ქვეყნების მოსახლეობის ერთ მეოთხედს ცხოვრებაში ერთხელაც არ უსარგებლია კომპიუტერით. ეს მონაცემი დაფიქსირდა ბოლო ხუთი წლის მანძილზე ციფრული ტექნიკის გამოყენების ტენდენციების კვლევის შედეგად.

ევროკავშირელთა ერთი მეხამედი, რომელსაც კომპიუტერი და ინტერნეტი ცხოვრებაში ერთხელაც არ გამოუყენებია, ირწმუნება, რომ ამის საჭიროება არ აქვს. მეოთხედი კი ციფრულ ტექნოლოგიებს ფუფუნებად თვლის და სიძვირის გამო არიდებს თავს მათ შეძენასა და გამოყენებას.

მონაცემთა მიხედვით, ევროკავშირის ქვეყნებში ინტერნეტს, ძირითადად, და ყველაზე აქტიურად 65 წელს გადაცილებული უმუშევრები ნყალობენ. 2004-დან 2008 წლამდე ინტერნეტის რეგულარულ მომხმარებელთა რაოდენობა ევროკავშირში თითქმის მოსახლეობის მეხამედს გაუტოლდა, შარშან მსოფლიო ქსელთან ურთიერთობა მოსახლეობის 56%-ს ჰქონდა.

16-დან 24-წლამდე ასაკის მოსახლეობის 73% ინტერნეტს ყოველდღიურად იყენებს, მაგრამ, ამავე დროს, ისინი ყველაზე ნაკლებად არიან ამ მომსახურების საფასურის გადამხდელი. უფრო მეტიც, ახალგაზრდობა, მიეწვია რა ინტერნეტიდან „უფასოდ“ გამოქაჩვას, საერთოდ არ ფიქრობს, რომ მუსიკის ან ფილმისთვის რაიმე უნდა გადაიხადოს. იმავე ტიპის კვლევის მიხედვით, რუსეთში 12 წელზე მეტი ასაკის მოსახლეობის 54%-ს ინტერნეტით არასდროს უსარგებლია.

რას არჩიან მუსლიმანები «შალკეს» ჰიენს?

გერმანელი მუსლიმანები საფეხბურთო კლუბ „შალკე 04“-ის ჰიენსის გამო განაწყენებული არიან და კლუბის ხელმძღვანელობისგან ჰიენსის ტექსტის შეცვლას მოითხოვენ.

საქმე ისაა, რომ ჰიენსის ერთ-ერთ სტროფში ნათქვამია: „მუჰამედი წინასწარმეტყველი იყო, მაგრამ ფეხბურთის არაფერი გაეგებოდა“. კლუბის ელექტრონულ ფოსტაზე აღმოფოთებული მუსლიმანების უამრავი წერილი მივიდა. მართალია, წერილებში ჰიენსიდან მხოლოდ წინასწარმეტყველის სახელის ამოღებას მოითხოვენ და არც ერთი ტექსტი არ შეიცვალა მუქარას, მაგრამ კლუბის ადმინისტრაციამ მაინც სერიოზულ საკითხად მიიჩნია

ეს შემოტევა და პოლიციას სთხოვა დახმარება. პარალელურად, კლუბის წარმომადგენლები დაუკავშირდნენ ისლამის საკითხთა ექსპერტს და შექმნილ სიტუაციაში დახმარება სთხოვეს.

რატომ აკვირდებიან ბრიტანელები ლატაკებს?

დიდი ბრიტანეთის ხელისუფლება გეგმავს, კიდევ ათასი არაჯანსაღი ოჯახი შეარჩიოს და მათზე სადღეღამისო ვიდუფალთვალე დაანოსოს.

კამერებმა უნდა აკონტროლოს, რომ ნარკოტიკებით ან ალკოჰოლით გატაცებული მშობლების ბავშვებმა სკოლებში იარონ, დროულად დაწვინდნენ დასაძინებლად, ნორმალურად იკვებონ და ასე შემდეგ. ამ

ყველაფრის პარალელურად შერჩეული სახლების მცველები პერიოდულად მოინახულებენ ბავშვებს, მათ მშობლებს კი ალკოჰოლიზმისა და ნარკოტიკებისაგან გათავისუფლებაში დაეხმარებიან. მსგავსი მეთოდით ამჟამად

მონიტორინგი 2 000 ოჯახს უტარდება. სამომავლოდ კი ეს რიცხვი 20 000-მდე მიაღწევს. მინისტრი დარწმუნებულია, რომ მუდმივი ვიდუფალთვალე არაჯანსაღ ოჯახურ გარემოში აღზრდილ ბავშვებს ცხოვრების დამანაშაველბრივი გზის არჩევისაგან დაიცავს.

ბრიტანელ ქალებს რიგაში აღარ ბააჭაჭანებენ?

დიდი ხნის განმავლობაში დაუქორწინებელი ბრიტანელი მამაკაცებისთვის შეკრებისა და დროსტარების ადგილად ტრადიციულად რიგა მოიაზრებოდა, ეს კი ტურისტებს აფრთხობდა. როგორც ჩანს, რიგელების მოთმინების ფიალა აივსო.

ქალაქის მერმა ნილ უშაკოვმა განაცხადა, რომ ყელში ამოუვიდა ბრიტანელთა თავაშვებულობა და ამზადებს ტურისტული პოლიციის სპეციალურ ქვედანაყოფს, რომელიც მათ წესრიგის დაცვას აიძულებს. მერის განცხადებით, ინგლისელი კუროები ქალაქს იმიჯს უღაბავენ სწორედ მაშინ, როდესაც ლატვიის დედაქალაქი ლაისის ტყავიდან გამოძვრეს ტურისტების მისაზიდად.

რიგა ბუდაპეშტთან, ბრატისლავასთან, პრაღასა და ტალინთან ერთად ევროპის ის ქალაქებია, სადაც ალკოჰოლისა და სასტუმროების ნომრების ნაკლები ღირებულების გამო ბრიტანელები მრავალი წელია, დროსტარებისთვის იკრიბებიან. უშაკოვის განცხადება ევროპული სასტუმროების

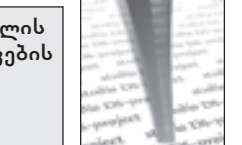
მფლობელთა გამოკითხვას მოჰყვა. ამ გამოკითხვის შედეგების მიხედვით, სასტუმროებში ყველაზე ცუდად ბრიტანელები იქცევიან. მხოლოდ გასულ წელს საზღვარგარეთ დაპატიმრებულ ბრი-

ტანელთა რაოდენობა 16%-ით გაიზარდა. ლატვია ევროკავშირის სხვა ქვეყნებთან შედარებით, მსოფლიო კრიზისმა ყველაზე მეტად დაზარალა, მაგრამ, როგორც ჩანს, ამან მხოლოდ მადა ორმაგად ალუძრა იაფფასიანი ტურიზმის კლიენტებს.

33 წლის უშაკოვი განსაკუთრებით იმან გააბრაზა, რომ ეს დაუბატიყვებელი სტუმრები ქალაქის ცენტრში განთავსებულ ქვეყნის დამოუკიდებლობისათვის მებრძოლთა ხსოვნისადმი მიძღვნილ თავისუფლების მონუმენტს შეეჩვივნენ და ხშირად მასზე მიშვლები ცოცდებიან სურათების გადასაღებად.

ვინ უდაბლებს ქალებს ფესსაშეღის ქუსლებს?

ბრიტანული პროფკავშირების კონგრესის წარმომადგენლებმა ქალის ფესსაცემელზე ქუსლების დადებების კანონმდებლობის შემუშავების წინადადება წამოაყენეს. ამ ინიციატივის ავტორები, ძირითადად, მამაკაცები არიან და უკლებლივ ყველა მათგანი სერიოზულად და შეფოთებული ქალების ჯანმრთელობის მდგომარეობით.

საქმე ისაა, რომ მაღალქუსლიანი ფესსაცემლით მუდმივად სიარული სხადასხვა დაავადებას იწვევს და სწორედ ამ დაავადებათა გამო ყოველწლიურად ბრიტანელები ორ მილიონ სამუშაო დღეს აცდენენ. კონგრესის განცხადებაში ნათქვამია, რომ მაღალქუსლიანი ფესსაცემელი ძალზე მიშვიდველი და აუცილებელიც კია ნითელ ხალიჩაზე მოსიარულეთათვის, მაგრამ ყოველდღიურ სამუშაო გრაფიკში მათ გამოყენებას არანაირი დანიშნულება არ აქვს, პირიქით, ხელს უშლის მშრომელებს.

კონგრესის წევრები განსაკუთრებით აღმოფოთებული არიან იმ კომპანიების გამო, რომლებიც თანამშრომლებს მაღალქუსლიანი ფესსაცემლით სიარულს ავალდებულებენ.

პროფკავშირის აღნიშნული მიდგომა უკვე გააპროტესტა ბრიტანეთის პარლამენტის წევრმა, ქალბატონმა ნადინ დორისმა, რომელმაც განაცხადა, რომ თუ არა მაღალქუსლიანი ფესსაცემელი, თავისი 160-სანტიმეტრიანი სიმაღლის გამო, დიდი ხნის წინ ჩაიკარგებოდა პარლამენტარ მამაკაცთა შორის.

პროფკავშირი თვლის, რომ სამსახურბრივი მოვალეობის შესრულებისას ქალის ფესსაცემლის ქუსლი 4 სანტიმეტრს არ უნდა აღემატებოდეს, ხოლო თუ სამსახური ხანგრძლივად ფეხზე დგომას

რას გვიპირებს ღორის გრიპი?

ევროპაში ამ საშიშელი სენით დაავადების დღეში 500-მდე ახალი შემთხვევა ფიქსირდება. მსოფლიოში კი ყოველდღიურად ეპიდემია 5 000-მდე ადამიანს ითრევს. ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციის წარმომადგენლები შიშობენ, რომ პანდემიის დასასრულამდე დაავადდება მსოფლიო მოსახლეობის 15%-დან 45%-მდე ნაწილი.

საშუალოდ პლანეტაზე ადამიანთა 30%, ანუ ორი მილიარდი ადამიანი ღორის გრიპს საკუთარ თავზე გამოცდის. დღეისათვის დაავადების 200 000-მდე შემთხვევა დაფიქსირებული, მაგრამ

ამ რაოდენობაში გათვალისწინებული არ არიან ადამიანები, რომელთაც გრიპი იოლი ფორმებით გადაიტანეს და ექიმისთვის არ მიუმატათ.

ევროპაში ღორის გრიპი ყველაზე მეტად გერმანიას მოედო. იქ შემთხვევათა ყველაზე დიდი რაოდენობაა — 7200 დაავადებული დაფიქსირებული. ბერლინმა უკვე გაუხრო ამ მაჩვენებლით ესპანეთს და დაავადება ისეთი ტემპით ვრცელდება, რომ, როგორც ჩანს, მალე ბრიტანეთსაც გადაუხრებს, სადაც დაავადებულითა რაოდენობა 12 000-ია.

ფარმაცევტულ კომპანიებს ანტივირუსული ვაქცინაციის წარმოების ხელში ჩასაგდებად უკვე ომი აქვთ. სექტემბრიდან მოსახლეობის ვაქცინაცია დაიწყება.

ღორის გრიპის საწინააღმდეგო სარეკლამო კამპანიის მთავარი გმირი, ბრიტანელი მსახიობი დევიდ მაკასკერი

თავად დაავადდა ღორის გრიპით. როგორც ჩანს, 30 წლის მსახიობმა თავად არ დაიცვა ის წესები, რომლებსაც ასე გულმოდგინედ ასწავლიდა მთელ ბრიტანეთს სარეკლამო რგოლების საშუალებით და ექიმის დროული დახმარება რომ არა, იქნებ ამ შემთხვევაზე აღარც არავის გალიმბოდა.

რატომ მარხავდნენ სოხსალ ახალშობილს?

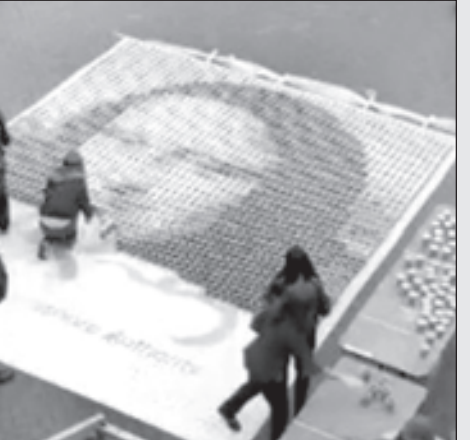
პარაგვაის ექიმებმა საწყალი ჩვილის გარდაცვალების ფაქტი დაადასტურეს და ლამის მართლა გაისტუმრეს საიქიოს. უდღეური ახალშობილი ასუნსონის ერთ-ერთი საავადმყოფოს ექიმებმა სპეციალურ კოლოფში მოათავსეს და მამამისს სახლში გაუგზავნეს.

ხოცე აღვარენგამ გარდაცვლილი შვილის ნახვა მოისურვა და ბედად ყუთი გახსნა. გახსნა და ბავშვის სუნთქვა იგრძნო. შიშისა და მოულოდნელობისგან კაცმა მაშინვე ყვირილი დაიწყო და დახმარებას ითხოვდა. შემდეგ კი გონს მოეგო და ჩვილი ისევ საავადმყოფოში გააქანა. ბავშვი ინტენსიური თერაპიის განყოფილებაში მოათავსეს. ამჟამად ექიმები 500-გრამიანი ბიჭის მდგომარეობას სტაბილურს უწოდებენ. მის მკვდრად გამოცხადებულ ექიმს კი, როგორც კლინიკის მთავარი ექიმი ირწმუნება, გამოძიება და სასამართლო ელის.

როგორ ნატავენ ავსტრალიელები მონა ლიზას?

The Rocks Aroma Festival-ის მონაწილე ენთუზიასტებმა ლეონარდო და ვინჩის მონა ლიზა რძიანი ყავის საშუალებით დახატეს.

პროექტის ავტორები ფერებს ჭიქებში სხვადასხვა კონცენტრაციის ყავით იღებდნენ. 6x4 მ ზომის ნახატს 3606 ფინჯანი, ანუ 338 ლიტრი ყავა დასჭირდა. რვა ადამიანმა სამი საათის განმავლობაში შეუსვენებელი იშრომა, ყავის მონა ლიზას

ხილვით კი 130 ათასი ადამიანი დატკბა. შეგახსენებთ, რომ მონა ლიზას დედანი ზომით 77 X53 სმ, ხეზე შეითათა შესრულებული და ამჟამად ლუვრში ინახება. ლეონარდო მასზე შესვენებებით 1503-დან 1519 წლამდე მუშაობდა.

გასოსლდება ნეანდერტალელი ადამიანი?

გენეტიკური კოდი თითქმის აღდგენილია. გერმანიის მაქს პლანკის სახელობის ევოლუციური ანთროპოლოგიის ცნობილი ინსტიტუტის სამეცნიერო კოლექტივი დღე-დღეზე დაასრულებს მუშაობას ნეანდერტალელი ადამიანის გენეტიკური კოდის აღდგენის უნიკალურ პროექტზე.

შემდეგ ამ არსების სიცოცხლეში დასაბრუნებელი პირობები შეიქმნება. მეცნიერები ნეანდერტალელ ადამიანს ადამიანის განვითარების პროცესში ჩიხად მოიაზრებენ. ზემოხსენებული სამუშაოების ხელმძღვანელის, პროფესორ სვიატე პააბოს აზრით, თანამედროვე მეცნიერება და გენური ინჟინერია უკვე არის იმ დონეზე განვითარებული, რომ ნეანდერტალელი ადამიანი შექმნას, თუმცა მეცნიერთა სამყარო ჯერ ვერ ჩამოყალიბდა საბოლოო აზრზე, სურთ თუ არა კვლავ დააბრუნონ სიცოცხლეში ადამიანის მსგავსი ეს არსება, რომელმაც ვერ გაუძლო კონკურენციას ევოლუციის პროცესში.

600 ათასი წლის წინათ დედადამიანზე გაჩენილი ნეანდერტალელები თანამედროვე სამხრეთ ჩინეთის ზღვიდან ატლანტიკის ოკეანემდე სახლობდნენ. ზოგიერთ ტერიტორიაზე ისინი თანამედროვე ადამიანთან იყოფდნენ საცხოვრებელ გარემოს და ძლიერი კონკურენციის პირობებს ვერ გაუძლეს.

მიუხედავად ყველაფრისა, ახლა მეცნიერებს ნეანდერტალელთა გადაშენების ახალი თეორია აქვთ. მიჩიგანის უნივერსიტეტის პროფესორ რეჩელ კასტერის აზრით, თანამედროვე ადამიანმა ევოლუციის პროცესში გამარჯვება ფართოდ და ზუსტად ინ-

ფორმირებულობის წყალობით მოიპოვა. ასეთი დასკვნა პროფესორმა სენსაციურ აღმოჩენაზე დაყრდნობით გააკეთა. ამ აღმოჩენის თანახმად, დაახლოებით 30 ათასი წლის წინათ ჰომო საპიენსის ცხოვრებაში საოცარი და ჯერ კიდევ ბოლომდე ამოუხსნელი რამ მოხდა — ადამიანების სიცოცხლე გახანგრძლივდა და იმ პერიოდის ოჯახებში პირველად გაჩნდნენ ბებიები და პაპები.

უფროსი თაობა ადამიანის ევოლუციის პროცესში მთავარ ელემენტად იქცა — მათი წყალობით ადამიანებს ცოდნა და გამოცდილება დაუგროვდათ. ნეანდერტალელ ადამიანს იმავე ამოუხსნელი მიზეზებით სიცოცხლე არ გახანგრძლივებია, ამან კი უთანასწორო ბრძოლაში მათი დამარცხება გამოიწვია. ითვლება, რომ ნეანდერტალელთა უკანასკნელი ტომი 28 ათასი წლის წინათ გაწყდა. ეს ტომი ესპანეთის სამხრეთ ნაწილში თანამედროვე ჰიბრაულტარის რაიონში სახლობდა.

ვინაა ყველაზე მდიდარი?

შოუბიზნესის წარმომადგენელ ქალთა შორის ეს ტიტული პოპულარულ ტელეწამყვან ოპრა უინფრის ერგო. მას ყველაზე ბევრ ფულს უხდიან — 2008 წლის ივნისიდან 2009 წლის ივნისამდე ოპრამ 275 მილიონი დოლარი გამოიმუშავა.

ყველაზე მაღალანაზღაურებად ქალთა სიაში მეორე ადგილი მადონას უკავია, მან წელიწადში 110 მილიონი დოლარი გადაუხადეს. მესამე ადგილზე მომღერალი სელინ დიონია წლიური 100 მილიონი დოლარით, მეოთხეზე — ასევე მომღერალი ბეონსე ნოულზი. საანგარიშო პერიოდში გამოცემულმა ალბომმა და ორ ფილმში მონაწილეობამ მას 87 მილიონი დოლარი მოუტანა. ხუთეულს ვამპირული საგასავლო მწერალი შტეფანი მაიერი ასრულებს. ის ერთ წელიწადში 50 მილიონი დოლარით გამდიდრდა.

ერთ დროს ოპრას ადგილს ამ სიაში მსახიობი ანჯელინა ჯოლი იკავებდა, ახლა კი მან ოპრასთან შედარებით მნიშვნელოვნად ცოტა ფული იშოვა და თავისი 27 მილიონით მეათე ადგილს დასჯერდა.

ამჟამის შოუბიზნესის ყველაზე მაღალანაზღაურებადი 15 ქალბატონის საერთო წლიურმა შემოსავალმა ჯამში 920 მილიონი დოლარი შეადგინა.

1	24	33	50	81		
16		38	54	61	73	
19			48	66	75	84
7	23	44	60	71		
11	36	59	63	85		
9	31	47	74	83		

ვის უნდა მილიონი?

უკრაინელმა ილბლიანმა უკრაინის ეროვნული ლატარიის სუპერლოტოს 869-ე გათამაშების 6-დან 6 ციფრი გამოიწერა და 1,1 მილიონი დოლარის ეკვივალენტი 9,2 გრივანა მოიგო. ლატარიის უკანასკნელი რეკორდი 2006 წელს 10 მილიონი გრივის მოგებით აღინიშნა. იმ პერიოდში 10 მილიონი გრივანა თითქმის 2 მილიონი დოლარს ეკვივალენტი იყო.

კუბაში ტუალეტის ქალაქის დეფიციტია?

კუბაში ტუალეტის ქალაქის მარაგი თავდება და სახელმწიფო მოსახლეობის უზრუნველყოფას ამ ყოველად აუცილებელი ინვენტარით წლის ბოლომდე ნამდვილად ერ მოახერხებს. ამის შესახებ შეფოთებით იუწყება კუბის სახელმწიფო საწარმო „სიმექსი“, რომელიც ქვეყანას ტუალეტის ქალაქით ამარაგებდა.

ახლა კი წარმოებისთვის ნედლეული აღარ არის, იმპორტი კი 20%-ით შემცირდა, რაც მხოლოდ ტუალეტის ქალაქს კი არა, კუბური მაღაზიების ასორტიმენტსაც ნათლად დაეტყო. მიუხედავად მრავალმხრივი დეფიციტისა, ქვეყნის ხელისუფლებამ გადაწყვიტა, სოციალურად მნიშვნელოვან 24 სახეობის პროდუქტზე ფასები შეემცირებინა და ამით მაინც გამოეხატა მხარდაჭერა ქვეყნის მოსახლეობისადმი. კვების, პირადი ჰიგიენისა და სამკურნალო საშუალებების გარკვეულ კატეგორიას 5-დან 27%-მდე ნაკლებ ფასად გაყიდეს. კუბის მოსახლეობა ხელისუფლებისგან ყოველთვიურად იღებს კვების რაციონს, რომელიც, კუბელების თქმით, მხოლოდ ორ კვირას სჭოფნით. კუბის ეკონომიკა მნიშვნელოვნად დაზარალდა მსოფლიო ეკონომიკური კრიზისისა და შარშანდელი სამი უძლიერესი ქარიზმის გამო. სამაგიეროდ, ყველაწიერი კრიზისის მიუხედავად, გამოსვლისთანავე გაიყიდა ფიდელ კასტროს ორი ათასამდე განთავსებისგან შემდგარი 400-გვერდიანი ლექსიკონი. ეს წიგნი კუბის რევოლუციის ლიდერის იუბილეს ეძღვნება. ფიდელ კასტროს 13 აგვისტოს 83 წელი უსრულდება.

ნიაზ დიასაშიძე — თბილისის კოლორიტი

თბილისში, ლენინისა (კოსტავას) და ბელინსკის (ჭოველიძის) ქუჩების კუთხეში, კონიაკის მალაზია იყო, უკანა მხარეს, ბელინსკის ქუჩის აყოლებზე, №12-ის ჩათვლით — ალკოჰოლიანი სასმელების ჩამოსასხმელი ქარხანა, მალაზიის მოპირდაპირე მხარეს კი — ვერის ბაზრის ცენტრალური შესასვლელი. შესასვლელთან, შუა ქუჩაში, ფიცრებისგან შეკრულ კვარცხლბეკზე ოსი მილიციელი იდგა. სახე ნოტივი ფერისა ჰქონდა და ამიტომაც კიბოს ვეფხვდით. ბელინსკის ქუჩის აყოლებზე მარჯვენა კუთხეში გასტრონომიული მალაზია იყო. აქ ქურთი მუშები იკრიბებოდნენ. მარცხენა კუთხეში ლამაზ, დარბაისელ, ყველასგან განსხვავებულად ჩაცმულ, იუმორით სავსე ნიაზ დიასაშიძეს უყვარდა დგომა. იგი მაშინდელი თბილისის კოლორიტი გახლდათ. მასთან ერთად ამ კუთხეში ვერელი ბიჭები იყრიდნენ თავს.

— ნიაზ, როგორ ხარ? — ვნახოთ რა! — იყო პასუხი. ყოველი მისი სიტყვა, თამამად შეიძლება ითქვას, ჩასანერი იყო, მაგრამ მაშინ ამაზე არავინ ფიქრობდა. ახლა რასაც შეძლებისდაგვარად გაიხსენებს კაცი, ესეც დიდი მონაპოვარია. ნიაზ დიასაშიძე არისტოკრატიული ოჯახის შვილი იყო, წარმოშობით — აჭარადანი. მამას — სულეიმან დიასაშიძეს ტექნიკუმის დირექტორის პოსტი ეკავა. ნიაზ დიასაშიძის მეგობარი და მეზობელი ქართლოს კასრაძე იყო. — პრივეტ, ნიაზ, დარავი, კაკ უზნ მოლოდაია, — ეუბნება ქართლოსი ნიაზს. — შენ რა, ბოლო გაკვეთილი რუსული გქონდა? — უპასუხებს ნიაზი. დილოგი გრძელდება. — როგორ ხარ, ქართლოს? — რავი, აბა, სობრძნის კბილი ამომდის. — ამოგდის თუ ჩაგდის?! — ნიაზ, მაშიდა გარდამეცვალა... — რომელი მაშიდა? მამის და, თუ დედის და? * * *

ქართლოსი იხსენებს: — ერთხელ მე და ნიაზი ვდგავართ ბელინსკის ქუჩის კუთხეში. ამ დროს ზვიდან მოდის ორი ლამაზი გოგო. ერთმა ხელი გამოიმწოდა და გამეცნო — ოლიმპიდა. მე ვუპასუხე — სპარტაკიდა. მივედით ბიჭები სანახავად დარავდა არ შეგვიშვია. — ნიაზ! მოვედით სანახავად და დარავი არ გვიშვებს, — ავძახებე ქვემოდან. — ბოთლი ჩაართყით! — ჩამოგვძახა. — ბოთლი არ გვაქვს! — აბა, რა ჩემ ფეხებზე მინდა, რომ მოხვედით... * * * ერთი ნაცნობი არქიტექტორი დგას ლალიძის წყლებთან, მივიდა ნიაზი და ეუბნება: — რა იყო, ბიჭო, ცხვირპირი რომ ჩამოგტორის? ვერ ხედავ, რა კარგი ამინდია, ჩიტები ჭიჭილი-ხიჭილი... ნამოდი, გაზაფხულის სადღეგრძელო დაველოთ. — არა, დაღევა არ მინდა, არ ვსვამ, — მიუგო არქიტექტორმა. — მაშინ რას გეტყვი, იცი?! ადვილი და ამ ჩიტებს ერთი საერთო საპირფარეგო დაუპროექტე, თავზე რომ გვასკინტლავე! * * * ადამიანის საშიში, დაუნდობელი და თვალისხლიანი მტერია ნარკოტიკი. არც ძალზე გადაჭარბებული ალკოჰოლი და ნარკოტიკი, მახსოვს, ერთხელ ზემელზე, რესტორან „გემოში“ ჩავედით მე და ნიაზი. — „პო სტო გრამ“, — გასძახა ნიაზმა მებუფეტეს. მებუფეტემ თვალი ჩამიკრა და ნიაზს წყალი დაუხსა, მე კი — არაყი. ვისაუბრებთ და შეზარდებული ამოვედით „გემოდან“. * * * დედამეტი დიასაშიძის ქალი გახლდათ. შესანიშნავად უკრავდა ფორტეპიანოზე. ერთსალამოს, შინ რომ დევრუნდი, დედაჩემმა მითხრა: ნიაზი იყო და 17 მანეთი მთხოვა, მასესხე. მე გამოვუტანე 20 მანეთი. არაფრით არ ნაილო. არა, მაინცდამანც 17 მანეთი მინდა. დაახურდავა და 3 მანეთი დამამბრუნა. — რატომ მანცდამანც 17

მანეთი? — ვკითხე მეორედ დღეს ნიაზს. — დავიანგარიშე, — მითხრა, — 100 გრ არაყი, ორი ქაბაბი, ორი ლუღი და ტროლეიბუსით ზემელზე გასვლა — ორი ბილეთით, იქნებ, ტროლეიბუსში ნაცნობი შემხვედროდაო. ფული მისთვის ხელის ჭყჭყი იყო. უანგარო და უზატიოსნეში პიროვნება გახლდათ. შესანიშნავია დიმიტრი ბათიაშვილის მიერ გადაღებული მხატვრული ფილმი „არასერიოზული კაცი“, მთავარი გმირი ნიაზ დიასაშიძის პროტოტიპია, ბრწყინვალედ თამაშობს უნიჭიერესი მსახიობი და თვითონაც ნაღდი ქალაქელი კაცი გააფრანკე. ალკოჰოლიანი სასმელები სადმი განუზომელი მოთხოვნილება მძიმე დაავადებაში გადაზარდა. ნიაზის მამამ სულეიმან დიასაშიძე ძალზე განიცდიდა. ერთხელ სააბაზანო ოთახში ჩაკეტა. აქედან პატარა ფანჯარა კონიაკის ქარხნის ეზოში გადიოდა. ნიაზმა ბოთლს თოკი მოაბა და ქარხნის ეზოში ჩაუშვა. მუშამ კონიაკი ჩაუხსა. სააბაზანო ოთახიდან სულეიმანს სიმულრა მოესმა. გააღო კარი და მთვრალი ნიაზი რომ დაინახა, შხაპი შეამონმა — წყლის ნაცვლად კონიაკი ხომ არ მოდისო... „ბუტილიკა“ შარვალს იცვამდა, კერვაც ეხებებოდა. — ნიაზ! მაგ შარვალს როგორ იცვამ? — ეკითხება გიგლა ფირცხალავა. პასუხი იმნამსვე მიიღო: — ისე, როგორც შენ მაგ სეიტრს იცვამო (გიგლას ზომავა დიდი თავი ჰქონდა). იმდენად მიმხრველი და სასიამოვნო აღნაგობისა იყო, რომ ქუჩაში ნებისმიერი გამვლევი გაუჩერებოდა სალაპარაკოდ. ერთხელ მოდის ლამაზი გოგო, ტანწერნეტა, კომკავშირელის სამკერდე ნიშანი უქეთისა. — გოგონი! — შეაჩერა ნიაზმა, — არა გრცხვენია, კომ-

კავშირელს ამოდენა უკანალი რომ გავქვს? ნიაზისგან არავის არაფერი სწყინდა. ერთხელ კედელიდან ფოსტის ყუთი ჩამოხსნა, ხელში დაიჭირა, გამვლევი სოლიდური კაცის ყურადღება მიიქცია. სთხოვა, ცოტა ხანს დაიჭირეთ, ახლავე მოვალო. გამვლელს ყუთი დიდხანს ეჭირა. * * * ავტომანქანა ვათხოვე, სოფელი დილოში წავიდა. საღამოს მანქანა ფარანჩატეხილი დამბრუნდა. — ეს რა გქნია, ნიაზ! — ვუსლავებურე. — „ზატო“ ძროხის ხორცი ჩამოგიტანე. თურმე ძროხას დატაკებია და ფარნიდან ძროხის ხორცის ნაჭერი გამოიღო. * * * ჩემს ძალს ჭადრას ვეთამაშებო, — მითხრა ერთხელ ძალზე სერიოზულად. — ეგ რა ჭკვიანი ძაღლი გყოლია?! — გავიკვირე. — ჭკვიანი არა, ჩემი ფეხები, ოთხით ორია ჩემ სასარგებლოდ. დოგი ჰყავდა, „სამაიას“ ბაღის რესტორანში დაჰყავდა, ხაშუს აჭმევდა და არაყსაც ასმევდა. ხანდაზან „ნიანგის“ რედაქციაში და ჟურნალ „ხელოვნებაში“ თანამშრომლობდა. მაშინ ჟურნალ „ხელოვნების“ რედაქტორი ოთარ ეგაძე გახლდათ. იგი მთავრობაში ცნობილი ნომენკლატურული პირი იყო. ნიჭიერ ადამიანებს დიდ პატივს სცემდა. ჟურნალი „ხელოვნება“ გამომცემლობა „საბჭოთა საქართველოს“ გრიფით გამოდიოდა. ბატონი ოთარის სამსახურებრივ საქმეზე შემოვიდა ჩემთან და მახარა: ნიაზი სამსახურში მივიღე და თანაც გამოვასწორე, აღარ სვამსო. ძალიან გამიხარდა. დღის ბოლოს ნიაზმა შემოალო ჩემი კაბინეტის კარი. თმა ბრილიანით გადავარცხნილი ჰქონდა,

ვლეგანტური, ღიმილმარევი სერიოზულობით სავარძელში ჩაეშვა. ჩემგან მილოცვა მიიღო, მაკოცა და წავიდა. მას მერე სამსახურში დავდიოდა და მთელი სერიოზულობით ეკიდებოდა საქმეს. ოთარ ეგაძე კი ტრავმახობდა, ნიაზ დიასაშიძე გამოვასწორე. სიმაღლე უნდა ითქვას, მართლაც რომ საკვირველებია იყო. ეს საკვირველება დაახლოებით ექვს თვეს გაგრძელდა. ერთ მშვენიერ დღეს, რასაც მშვენიერს ნამდვილად ვერ დავარქმევ, დერეფანში ხმაურმა მიიქცია ჩემი ყურადღება. თანამშრომელი შემოვიდა ჩემთან და ვკითხე ხმაურის მიზეზი. სიცხელით მიპასუხა, მთვრალი ნიაზ დიასაშიძე ოთარ ეგაძის კაბინეტშია ძალთან ერთადო. მამონე ავირბინე მე-5 სართულზე, რედაქტორის კაბინეტის კარი შევალე, ბატონი ოთარი სკამიდან მაგიდაზე აღიოდა, ნიაზს ძაღლი „პოგო-დოკით“ ეჭირა და თან ეძახდა: ფუ, ფუ, ფუ. მთვრალი ნიაზი ძაღლიანად ჩემთან ჩამოვიყვანე. ასე დამთავრდა მისი სამსახურებრივი საქმიანობა. * * * პაპანაქევა ზაფხულში კოჯორში ვისვენებდი. ყური მოვკარი, ვეცადე თქვა: ნიაზი გარდაიცვალა! თბილისში გამოვქანდი. თონესავით გაგვარვარებული ქალაქი უკაცრიელი იყო. გველის ნაკენივით მახსოვს, რატომღაც, ნიაზ დიასაშიძის დაკრძალვა ექვთიმე თაყაიშვილის დაკრძალვა მომავრონა. ქალაქმა კაცი დაკარგა და დაკრძალვას ქალაქი ვერ ესწრებოდა. მეგობრებიდან მხოლოდ ორი გირსუფაღი მახსენდება: ნოდარ ქარცივაძე და თემო ჩირვაძე. ...მესამე ვაკის სასაფლაო იყო. **შანი სისარულია**

ისნობდეთ დედასამურობლოს, ანუ ტურისტული დეკადა სამეგრელოში

დიდი ილია ბრძანებდა: „სამეგრელოში მოველ და საქართველო ვნახე“. თანამედროვე ქართველს დღეს უცხო ქვეყნებისკენ უფრო აქვს მიპყრობილი ყურადღება და ინტერესი, ვიდრე მშობლიური მიწა-წყლისკენ. ტურიზმი სასწავლო-შემეცნებითი შინაარსით მართლაც გონივრული დასვენებაა. ამის თაობაზე გვესაუბრება საქართველოს მსოფლიო მიდევნათა და მოგზაურობათა ხელშემწყობი კავშირ-კლუბ „გეორგის“ თავმჯდომარე გვანდია მანიანი.

— ბატონო გვანჯი, ამჯერად კლუბი „გეორგი“ ახორციელებს სასწავლო-შემეცნებით ტურისტულ დეკადა-ტურნეს სამეგრელოში. ამ პროექტის ავტორი თქვენ ბრძანდებით, რა არის მისი მიზანი? — ამ პროექტს 3 ორგანიზატორი ჰყავს: საქართველოს გეოგრაფიული საზოგადოება (რომელიც 1850 წელს დაარსდა, მისი საქმიანობის ძირითადი მიმართულება საქართველოს ყველა მხარეში სასწავლო-შემეცნებითი მოგზაურობებია), ფაზისის მეცნიერებათა საერთო კავადემია და ჩვენ. საერთო ძალისხმევით ტრადიციულ გავაცოცხლებთ და ამ პროექტით ტურისტებს საშუალება მივეცით, უკეთ გა-

ეცნონ სამეგრელოს ისტორიას, კულტურას, ძეგლებს, იქაურ გმირთა და მონამეთა ცხოვრება-მოღვაწეობას, ადგილობრივი რეწვის პროდუქციას, ეთნოგრაფიას და ფოლკლორს; შეხვდნენ ბუნების ქომაგებს, ხალხური მედიცინის მიმდევრებს, გასინჯონ მეგრული სამზარეულოს კერძები, სასმელები და ხილი. — რა ღირს საგზური და რა პირობებს სთავაზობთ მონაწილეობის მსურველთ? — ეს არც თუ ძვირი სთავაზობს. ერთი ტურისტის 10 დღეში 495 ლარს იხდის. ისინი უზრუნველყოფილი იქნებიან წინასწარ დაჯავშნილი საოჯახო სასტუმროებისა თუ დასასვენებელი სახლების მომსახურებით, სამგერადი კვებით, ყოველდღე ახალი

მეგზურითა და ტრანსპორტით სამეგრელოს კურორტებზე: ნოქალაქევი, მუხური, სკური, ენგური, ჩქვალერი, ცაიში, მალთაყვა. — რამდენად წარმატებით განხორციელდა პირველი ტურისტული დეკადა და როდის იგეგმება შემდეგი? — პირველი ტურისტული დეკადა 29 ივლისს დაიწყო და 7 აგვისტოს დამთავრდა; მოვიარეთ სამეგრელოს ყველა ქალაქი და რაიონი. ვცდილობდით, ტურისტები კმაყოფილები ყოფილიყვნენ. დღის განმავლობაში მათ მოთხოვნებსა და სურვილებს ვითვალისწინებდით, მაგრამ ასეთ დადებით შედეგს დასანწყობიდანვე არ ველოდებოდით. მათზე წარმუხლები მთაბეჭდილება მოახდინა უძველესმა არქეოპოლისმა, ციხე-გოჯმა, ანუ ნოქალაქევა, დადიანთა სასახლემ, მარტვილის ტაძარმა და მუხუმმა, წმ. მღვდელმონაწივე პატრიარქ ამბროსის (ხელიას) ნაფუძარმა სოფ. ინჩხურში; სუფუნას ტაძარმა, ჩვენი კუთხის სახელოვან შვილთა სახლ-მუხუმებმა, მუხურში ქართული დედაფუტურის გამოყვანის წესმა და მსოფლიოში მისი გავრცელების ისტორიამ; ფოთის ღირსშესანიშნაობებმა, განსაკუთრებით, ნიკოლოძის თაოსნობით აშენებულმა ტაძარმა, ასევე, სხვა საკვირველმა ისტორიებმა და სანახებმა. ამჟამად უკვე მეორე ტურისტული ჯგუფი იკრიბება, რომელიც აღნიშნულ ტურნეში 15-16 აგვისტოს გაემგზავრება. — საუკეთესო პროექტია, წარმატებებს გისურვებთ.

ესაუბრა ლალი შაშიაშვილი

საქართველო უსტუმრავთ ჩვენს საიტს

<http://www.geworld.net>

მთავარი რედაქტორი ირაკლი თოდუა
მთავარი რედაქტორის მოადგილეები:
არამა სანაგულია, ზონდო მინარაშვილი
ტექნიკური რედაქტორი ლევან ზანდურაშვილი
გვერდრედაქტორი გიორგი ხაჩიანი
რეალიზაციის მენეჯერი ლაპოტი ზუბაია, ოფისმენეჯერი თათია ვაჟაიკია,
რეკლამის მენეჯერი მანია გონაშვილი (858 10 25 48)
გაზეთის ხელმძღვანელებს თავისუფალი პრესის პრინციპებით.
მისამართი: თბილისი, ამბროლაურის ქ. № 166/5
ტელ.: 38-41-97; e-mail: info@geworld.net